

Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol

2017/18

www.gwynedd.llyw.cymru

Arweiniad leithyddol

Os oes arnoch angen rhagor o wybodaeth, gofynnwch i rywun yr ydych yn eu hadnabod sydd yn siarad Cymraeg neu Saesneg ffonio 01766 771000. Rydym yn croesawu galwadau ffôn yn Gymraeg / We welcome telephone calls in Welsh.

If you need further information, please ask someone you know who speaks English or Welsh to telephone 01766 771000

Jeżeli potrzebują państwo dalszych informacji, proszę poprosić kogoś, kto mówi po angielsku lub walijsku żeby zadzwonił pod numer 01766 771000

Se você precisar de nova informação, por favor pergunte alguém você sabe quem diz o galês o'r inglês para telefonar 01766 771000

如果您需要更多信息，请向你认识的人谁讲英语或威尔士电话：01766 771000

আপনার যদি আরো তথ্যের প্রয়োজন হয়, তাহলে আপনার জানা ইংরেজী অথবা ওয়েলশ ভাষা বলতে পারেন এমন কাউকে অনুগ্রহ করে 01766 771000 নম্বরে টেলিফোন করতে বলুন

اگر آپ کو مزید معلومات درکار ہوں تو برائے مہربانی انگریزی یا ویلش زبان جاننے والے اپنے کسی واقف کار سے کہیں کہ وہ آپ کی جانب سے فون نمبر 01766 771000 سے رابطہ کریں۔

إذا كنت بحاجة إلى مزيد من المعلومات، يرجى الطلب من شخص ما تعرف من يتحدث الإنجليزية أو الويلزية الهاتف 01766771000

Cyflwyniad Agoriadol y Cyfarwyddwr

Mae'n bleser gennyf unwaith eto gyflwyno fy adroddiad blynyddol sy'n cynnig trosolwg o berfformiad 2017/18 ond sydd hefyd yn gwerthuso'r ffordd y mae

Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Gwynedd wedi hybu lles y bobl sydd angen gofal a chymorth a'u gofalwyr yng Ngwynedd. Yn rhinwedd fy swydd fel Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Statudol, mae'n ofynnol imi roi gwybod ichi bob blwyddyn pa mor dda yw perfformiad cyffredinol Gwasanaethau Cymdeithasol y Cyngor ar gyfer oedolion, plant a'u teuluoedd.

Mae hi wedi bod yn flwyddyn o berfformiad cadarnhaol, a hyn mewn cyd-destun o alw uwch a chymhlethdod cynyddol. Fel y gwelwch wrth ddarllen yr adroddiad, mae llawer iawn wedi'i gyflawni yn y maes yn ystod y flwyddyn ac mae gennym llawer iawn i fod yn falch ohono yng Ngwynedd.

Mae hynny, i raddau, yn adlewyrchiad o'r berthynas dda sydd gennym gyda'n partneriaid allweddol o fewn y maes ac yn sicr, bydd angen i ni adeiladu ar y berthynas dda yma yn y dyfodol, gan sicrhau ein bod ni oll fel partneriaid yn gweithio gyda'n gilydd i roi'r hyn sy'n bwysig i bobl yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud. Mae'r Cyngor yn parhau i elwa o arweinyddiaeth gref ar draws y gwasanaethau oedolion a phlant, gyda sefydlogrwydd da a chymorth effeithiol ar gyfer ein gweithlu. Yn ogystal, hoffwn nodi fy niolech i'r ddau aelod Cabinet sydd yn gweithio gyda mi o fewn y maes allweddol hwn, sef y Cynghorydd Gareth Roberts a'r Cynghorydd Dilwyn Morgan.

Yn ddiweddar, cafodd yr Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd Arolygiad llawn o'u gwasanaethau gan Arolygaeth Gofal Cymru

(AGC). Er nad yw'r Adroddiad swyddogol wedi'i gytuno a'i gyhoeddi eto gan yr AGC, roedd yr adborth llafar gan y Prif Arolygwr ar ddiwedd y gwaith maes yn gadarnhaol iawn ac yn canmol y gwaith sy'n digwydd o fewn y Cyngor. Mae hyn yn adlewyrchiad o'r gwaith caled a chyson a wneir gan nifer o staff ac asiantaethau i gefnogi plant a'u teuluoedd yng Ngwynedd.

Fis Ionawr 2018, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Adolygiad Seneddol ar lechyd a Gofal Cymdeithasol yng Nghymru. Fel Cyngor, croesawom yr adolygiad. Mae'r Adolygiad yn gwneud argymhelliad am fodolau gofal newydd, sy'n canolbwyntio'r gwasanaethau o amgylch yr unigolyn a'u teulu, mor agos at eu cartref ag y bo modd. Mae'n pwysleisio'r angen i wasanaethau fod yn ataliol, yn hawdd eu defnyddio ac yn uchel eu hansawdd. Dyma'n union oedd prif ffocws ein prosiectau trawsffurfio yn ystod y pum mlynedd diwethaf a gallwn fod yn hyderus wrth symud ymlaen gyda'n rhaglen 'ail-ddylunio gofal oedolion' sydd wedi dechrau, a'r 'strategaeth cefnogi teuluoedd' sydd ar fin dechrau, drwy ddefnyddio'r adroddiad hwn fel cadarnhad ein bod ar y trywydd cywir.

Bydd y blynyddoedd nesaf yn parhau i fod yn rhai cyffrous a heriol. Mae adnoddau'n parhau i fod yn brin ac mae'r gofynion sydd gan bobl yn dwysáu. Mae'n rhaid i ni barhau ar ein siwrne o drawsffurfio, a hynny ar y cyd gyda'n partneriaid allweddol, a gan roi ein pobl yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud.

Rwy'n mawr obeithio y byddwch yn mwynhau darllen yr adroddiad blynyddol hwn, a'i fod yn cyflwyno trosolwg teg o berfformiad gwasanaethau cymdeithasol yng Ngwynedd.

Morwena Edwards,
Cyfarwyddwr Corfforaethol a
Chyfarwyddwr Statudol
Gwasanaethau Cymdeithasol

Cynnwys

	Tudalen
1. Cyflwyniad	1
2. Crynodeb y Cyfarwyddwr o Berfformiad	2
3. Sut mae pobl yn llunio ein gwasanaethau?	3
4. Hyrwyddo a gwella lles y rheini yr ydym yn eu cynorthwyo	4
5. Sut yr ydym yn gweithio	23
6. Cysylltiadau a Dogfennau Allweddol	27
ATODIAD 1:	28
Mesurau Perfformiad Gwasanaethau Cymdeithasol Gwynedd 2017/18	

1. Cyflwyniad

Ar ddiwedd bob blwyddyn ariannol, mae'n ofynnol i bob Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol baratoi a chyhoeddi adroddiad ynglŷn â dyletswyddau gwasanaethau cymdeithasol o fewn yr awdurdod lleol dros y flwyddyn flaenorol.

Felly, pwrpas yr adroddiad blynyddol hwn yw gwerthuso perfformiad yr awdurdod lleol mewn perthynas â chyflawni dyletswyddau gwasanaethau cymdeithasol a thynnu sylw at unrhyw wersi sydd wedi'u dysgu neu welliannau sydd angen eu cyflwyno.

Dylai'r adroddiad hefyd osod amcanion ar gyfer y flwyddyn i ddod mewn perthynas â hyrwyddo llesiant pobl sydd angen gofal a chefnogaeth, a gofaluwr sydd angen cefnogaeth.

Mae'r adroddiad hwn wedi'i osod mewn perthynas â sut mae Cyngor Gwynedd wedi cyflawni yn erbyn chwe safon ansawdd llesiant fel sydd wedi'u nodi o fewn Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

Mae ffurf yr adroddiad bellach yn ofyniad, ac mae gofyn i bob awdurdod lleol fesur perfformiad eu gwasanaethau cymdeithasol drwy ddefnyddio'r dangosyddion a'r mesurau perfformiad perthnasol yn erbyn y safonau ansawdd.

Er mwyn llunio'r adroddiad hwn, cefais sylwadau a chymorth gan grwpiau ffocws, a diolch yn fawr iawn i bawb am eu cyfraniadau. Wedi darllen yr adroddiad, pe byddai gennych unrhyw sylwadau neu sylw penodol i'w wneud ar y cynnwys, neu o ran sut i lunio gwasanaethu at y dyfodol, rwy'n awyddus iawn i glywed gennych.

2. Crynodeb y Cyfarwyddwr o Berfformiad

Mae 2017/18 wedi bod yn flwyddyn o berfformiad da, ac mae llawer iawn wedi'i gyflawni o fewn Gwasanaethau Cymdeithasol Gwynedd yn ystod y flwyddyn a fu. Er y cyddestun ariannol heriol, rwy'n falch o allu adrodd ein bod wedi gallu darparu gwasanaethau o safon i bobl Gwynedd.

Fel Cyngor, mae gennym uchelgais i gyflawni'r gorau i bobl Gwynedd, drwy fod yn arloesol ac yn effeithiol yn ein gwaith i ddarparu gwasanaethau. Gyda'r egwyddor o rhoi pobl Gwynedd a'r hyn sy'n bwysig iddynt yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud hwn, rydym wedi ceisio trawsnewid ein ffyrdd o weithio ynghyd a sut yr ydym yn cydweithio gyda'n partneriaid allweddol. Rydym yn hynod falch o'r gwaith da sy'n digwydd gyda'n partneriaid yma'n lleol.

Rydym yn ceisio symud i ddiwylliant system gyfan ble mae 'Beth sy'n Bwysig' i unigolion yn gyrru pawb. Rydym wedi datblygu mesurau perfformiad sy'n edrych yn benodol ar pa mor dda yr ydym yn cyflawni yn erbyn yr hyn sy'n bwysig i bobl. Eleni, gwelwn bod ein mesur perfformiad 'Beth Sy'n Bwysig' yn y maes Pobl Hŷn yn 80%. Gan fod y mesurau hyn yn newydd, nid yw'n hawdd cymharu perfformiad gyda'r blynyddoedd a fu. Serch hynny, rydym wedi bod yn canolbwyntio ar ddeall y rhesymau sydd wedi'n rhwystro ni rhag cyflawni'r hyn oedd yn bwysig i unigolion, gan geisio dileu'r rhwystrau hyn ble bo modd. Yr hyn y gallaf ei adrodd yw fy mod yn gweld newid amlwg yn yr awydd a'r brwdfrydedd o fewn fimau a gan reolwyr i ddileu'r rhwystrau yma sy'n ein hatal ni rhag cyflawni'r hyn sy'n bwysig i bobl. Drwy wneud hyn, rydym yn edrych ar berfformiad drwy lygaid pobl, ac rydym yn angerddol am geisio gwella profiadau i bobl.

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi trosolwg i chi o'r gwaith sy'n digwydd i geisio gwella profiadau i bobl Gwynedd. Rwyf yn sicr y gwelwch fod sawl maes gwaith yn symud yn ei flaen a bod cynnydd da wedi'i wneud ers y llynedd.

Yn ogystal â'n trefniadau mewnol o ran gwirio perfformiad, mae gwasanaethau cymdeithasol yn derbyn arolygiadau cyson gan Arolygaeth Gofal Cymru (AGC). Braf oedd derbyn cadarnhad gan AGC yn ddiweddar, yn dilyn arolygiad llawn o wasanaethau plant y sir, bod y gwasanaethau yma o ansawdd. Er nad yw'r Adroddiad swyddogol wedi'i ryddhau eto, roedd yr adborth llafar yn nodi bod gennym weithlu ymroddedig a strwythurau diogelu cadarn, er y cydnabuwyd bod peth gwaith i'w wneud ar ddatblygu ein gwasanaethau ataliol.

O ran y Gwasanaeth Oedolion, rydym wedi ymateb i'r Comisiynydd Pobl Hŷn a'i hadroddiad dilynol, Lle i Alw'n Gartref, a chawsom ein hasesu yn erbyn ei hargymhellion. Er bod cynnydd da iawn wedi'i wneud yn y maes, rydym yn cydnabod bod gwaith pellach i'w wneud i sicrhau bod pobl hŷn yn byw bywyd o ansawdd yn ein cartrefi ac rydym yn gweithio ar yr argymhellion a wnaethpwyd gan y Comisiynydd.

Mae'r adroddiad hwn yn amlinellu'r perfformiad yn llawn am y flwyddyn, ond gallaf gadarnhau fy mod, fel Cyfarwyddwr, yn gweld cynnydd mewn sawl maes. Cadarnhaf yn ogystal bod y gwaith newid a thrawsffurfio yn gadarn ac rydym yn gweld gwir newid o ran sicrhau mae be sy'n bwysig i bobl a plant Gwynedd sy'n ein gyrru.

3. Sut Mae Pobl Yn Llunio Ein Gwasanaethau?

Mae llais a barn preswylwyr Gwynedd yn allweddol i ni er mwyn i ni fod yn gallu ymateb i'r hyn sy'n bwysig iddynt.

Mae hefyd yn rhan bwysig o Asesiad Anghenion Poblogaeth Gogledd Cymru. Nod yr Asesiad Poblogaeth yw gwella ein dealltwriaeth o'n poblogaeth, ynghyd â sut y gallai newid dros y blynyddoedd sydd i ddod, er mwyn ein helpu i ddarparu gwell gwasanaethau cyhoeddus yng Ngogledd Cymru. Yn dilyn cyhoeddi'r fersiwn ranbarthol, roedd Cyngor Gwynedd o'r farn ei fod yn bwysig cael fersiwn fwy lleol oedd yn datgan llais a barn preswylwyr Gwynedd yn benodol mewn modd clir. Mae'r gwaith ar gyfer y cyfnod dan sylw i'w gwblhau yn fuan.

Yn unol ag egwyddorion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (2014), mae aelodau o'r timau Adnoddau Cymunedol eisoes yn cynnal sgysiau gydag unigolion a'u teuluoedd i ddarganfod 'beth sy'n bwysig' iddynt, er mwyn adnabod beth yw eu hamcanion personol a'u cefnogi i gwrdd â'r amcanion hyn er mwyn eu galluogi i 'Fyw eu bywydau fel y maent yn ei ddymuno'.

Fel rhan benodol o'r asesiad hwn, bydd dadansoddiad o'r wybodaeth gan unigolion o ran 'beth sy'n bwysig' iddynt yn dod i law. Ceir gwybodaeth werthfawr tu hwnt yma o ran y materion sydd angen sylw sy'n ein rhwystro ni rhag cyflawni 'beth sy'n bwysig' i bobl.

Un o ofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) yw creu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar gyfer pob awdurdod lleol yng Nghymru er mwyn sicrhau bod cyrff cyhoeddus yn gweithio gyda'i gilydd i greu gwell dyfodol i bobl Cymru. Mae Asesiad Llesiant Gwynedd a Môn eisoes wedi'i gwblhau ac er mwyn ceisio deall 'beth sy'n bwysig' i bobl Gwynedd, cynhaliwyd sesiynau cyhoeddus a datblygwyd holiaduron ar-lein. Mae'r asesiad Llesiant wedi rhoi blas o lesiant yng Ngwynedd ac wedi arwain at adnabod beth sy'n bwysig i drigolion ac mae gwaith wedi mynd rhagddo yn ystod y flwyddyn i ddefnyddio'r asesiadau yma ynghyd

â ffynonellau eraill i lunio Cynllun Llesiant.

Un elfen hanfodol o'n ffordd ni o weithio yw sicrhau bod gennym drefniadau ymgysylltu addas. Rhoddodd y Cyngor flaenoriaeth i hyn yn ei gynllun strategol 2013-18. Yn yr hinsawdd ariannol sydd ohoni, mae ymgysylltu wedi dod yn gynyddol bwysig gan fod y berthynas y bydd yn rhaid i unrhyw Gyngor ei gael gyda'r bobl y mae'n ei wasanaethu newid. Ni fydd modd i ni barhau i weithredu yn y ffordd y mae pawb wedi arfer a bydd angen sicrhau nid yn unig ein bod ni yn deall dyheadau ein pobl yn well, ond hefyd eu bod hwy yn deall y realiti ariannol newydd a'r hyn y mae hynny'n ei olygu. Mae gan y Cyngor weledigaeth i sicrhau fod pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud ac er mwyn sicrhau fod hynny'n digwydd, mae'r Cyngor am hybu diwylliant drwy'r Cyngor cyfan sy'n adlewyrchu'r weledigaeth honno.

Mae'n angenrheidiol i ni fel Cyngor ein bod nid yn unig yn rhoi cyfleoedd i bobl Gwynedd gael dweud eu dweud am ein gwasanaethau, ond ein bod hefyd yn gwrandao ac yn ymateb yn gadarnhaol i'w blaenoriaethau. Rhwng 2013 a 2018, mae dros 17,000 o bobl Gwynedd wedi cymryd rhan i siapio dros 24 o ymarferiadau ymgysylltu cyhoeddus, gan gynnwys oddeutu 4,400 o bobl ifanc 11 i 25 oed. Gwnaethom ymestyn ein gwaith ymgysylltu â phobl ifanc yn ystod 2017/18 ac mae mewnbyn y bobl ifanc wedi ein harwain at gynyddu llawer ar y defnydd o gyfryngau cymdeithasol fel modd effeithiol o rannu gwybodaeth a chasglu eu barn.

Mae technoleg hefyd wedi helpu aelodau ein Panel Trigolion i gyfathrebu'n haws hefo'r Cyngor, gyda 67% ohonynt bellach yn dewis llenwi holiaduron ar-lein.

4. Hyrwyddo a Gwella Llesiant y rhai yr ydym yn eu helpu

Fel yr amlinellwyd ym mhennod un uchod, bydd y chwe safon ansawdd sydd yn cael eu nodi gan y Llywodraeth yn cael eu defnyddio yma i amlinellu'r hyn y bwriadwyd ei wneud, beth ddigwyddodd a pha wahaniaeth a welsom. Yn ogystal, ar gyfer pob safon, byddwn yn rhoi braslun o'r hyn y bwriedir ei wneud yn 2018/19. Mae'n bwysig nodi bod asesiad o anghenion y boblogaeth yng Ngwynedd wedi'i gwblhau ac mae hwn wedi bwydo i mewn i'r blaenoriaethau sydd wedi'u cynnig ar gyfer 2018/19.

Safon Ansawdd 01

Gweithio gyda phobl i ddiffinio a chyd-gynhyrchu canlyniadau lles personol y mae pobl am eu cyflawni

Er mwyn cyflawni hyn, dylai awdurdodau lleol:

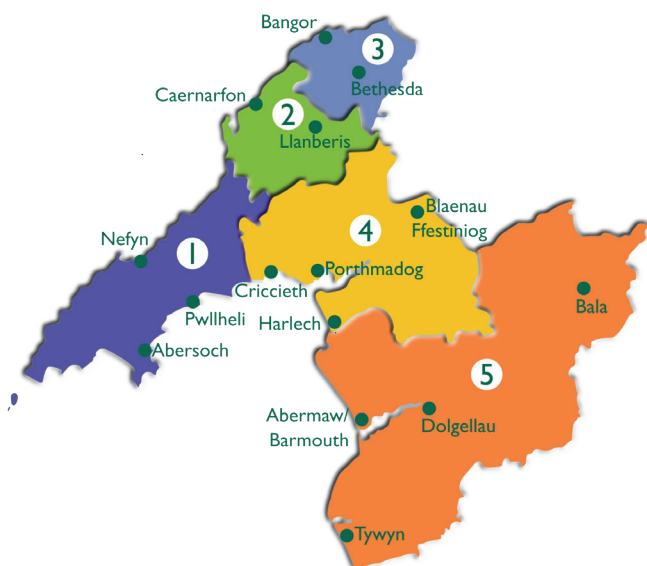
- sicrhau mynediad i wybodaeth, cyngor a chymorth clir, dealladwy i gefnogi pobl i gynnal eu lles a gwneud penderfyniadau gwybodus
- gweithio gydag unigolion, eu gofalwyr a sefydliadau sy'n bartneriaid, i gefnogi a chynnal annibyniaeth unigolyn heb yr angen am ofal a chymorth
- cwblhau asesiadau lles mewn modd amserol
- sicrhau bod penderfyniadau'n parhau amgylchiadau unigol ar draws yr ystod gyfan o anghenion a'u bod yn rhoi sylw priodol i gonfensiynau ac egwyddorion y Cenhedloedd Unedig ar gyfer plant, pobl hŷn a phobl anabl
- sicrhau bod pobl yn cael eu trin ag urddas a pharch
- galluogi pobl i gael rheolaeth dros gynllunio a darparu gofal
- hyrwyddo ffyrdd o fyw iach a'u cefnogi
- galluogi mynediad i wasanaethau a gweithgareddau sy'n cynnal iechyd meddwl a lles emosiynol
- annog a grymuso pobl i reoli eu hiechyd a'u lles eu hunain, i fod yn actif ac elwa o ofal a chymorth ataliol rhagweithiol
- trefnu eiriolaeth annibynnol lle bo angen neu gyfeirio at fathau eraill o eiriolaeth i alluogi pobl i oresgyn rhwystrau i gyfranogiad wrth adolygu a diwallu anghenion
- trefnu enwau cyswllt a rhannu gwybodaeth berthnasol gyda phartneriaid er mwyn caniatáu trosglwyddo gofal a chymorth yn llyfn ar draws y gwasanaethau
- hwyluso cynlluniau gofal a chymorth amlddisgyblaethol
- rhoi trefniadau ar waith ar gyfer asesu anghenion a phenderfynu ar gymhwysedd
- egluro heriau yn ogystal â chyflawniadau
- mesur effaith y gofal a'r cymorth, a chymorth i ofalwyr ar fywydau pobl a'u canlyniadau lles
- sicrhau bod pobl yn ymwybodol o dalu am ofal a threfniadau codi tâl

Gwerthusiad o gynnydd yn erbyn Safon Un

Un o'r prif faterion y mae pobl yn ei adrodd wrthym yw pa mor gymhleth a rhwystredig

yw'r maes iechyd a gofal. I geisio ymateb i hyn, mewn partneriaeth â'r Bwrdd Iechyd, rydym wedi arbrofi â dull newydd o weithio gan lunio'n systemau gwaith drwy roi pobl yn ganolog ac yn sicrhau bod gofal yn agos at gartrefi unigolion. Calonogol oedd darllen yr 'Adolygiad Seneddol' diweddar. Roedd yr Adolygiad yn cadarnhau bod y trywydd a gymerodd Gwynedd yn y maes oedolion yn un cywir, a bu i Wynedd dderbyn cydnabyddiaeth am y gwaith.

Mae'r ffordd newydd hwn o weithio o fewn y maes pobl hŷn wedi bod yn weithredol mewn un rhan o Wynedd (Ardal Eifonydd) ers rhai blynyddoedd, ond erbyn hyn mae gweddill y sir wedi mabwysiadu'r un trefniadau. Mae'n debyg eich bod wedi gweld yn y wasg a thrwy gyfryngau cymdeithasol bod pum Tîm Lleol wedi'u lleoli yn ardaloedd Llŷn, Caernarfon, Bangor, Eifonydd/Gogledd Meirionnydd a De Meirionnydd. Mae'r newid hwn yn golygu fod y bobl sydd angen gwasanaeth, ynghyd â'u teuluoedd yn gallu cysylltu gyda'r swyddogion perthnasol yn uniongyrchol. Mae gweithredu o fewn ardaloedd llai hefyd yn golygu ei bod yn haws i'r staff gael gwell dealltwriaeth o'r hyn sy'n digwydd o fewn cymunedau lleol, a fydd yn ei dro yn gwella profiad unigolion.

Map: Timau Gwasanaethau Gofal Newydd yng Ngwynedd

Mae'r ffordd yma o weithio yn profi i fod yn llwyddiant o ran canlyniadau ac adborth unigolion. Rydym yn parhau i ddatblygu ein systemau ar gyfer casglu data gan ddefnyddwyr gwasanaeth oedolion ac rydym

yn defnyddio'r data yma i ddysgu a gwella ein gwasanaethau yn barhaus.

Canran y bobl hŷn a phobl sydd gydag Anableddau Corfforol lle gwelir cynnydd wrth gyflawni'r hyn sy'n bwysig iddynt yw 80%.

Adroddais flwyddyn ddiwethaf ein bod yn ymwybodol bod rhai o'n trigolion yng Ngwynedd yn gorfod teithio'n bell os am gael rhai gwasanaethau gofal dementia. Mewn ymateb i hyn mae'r Cyngor wedi blaenoriaethu datblygu darpariaeth dementia arbenigol o fewn cartrefi mewnol y Cyngor mewn partneriaeth gyda'r Bwrdd Iechyd.

Gwnaethom adnabod Llys Cadfan yn Nhywyn fel y cartref cyntaf i fuddsoddi ynddo. Mae'r gwaith dechreuol ar Brosiect Llys Cadfan wedi'i gwblhau a dechreuodd unigolion symud i'r Uned Dementia Cynnar ym mis Medi 2017. Mae gwaith adeiladu pellach wedi'i gwblhau, ac unwaith y byddwn wedi sefydlu'r gweithlu ar y cyd gyda'r Bwrdd Iechyd, bydd y ddarpariaeth yn cynnig gwasanaethau arbenigol ac ysbaid i de'r Sir. Bydd y datblygiad hwn yn arwain at gynnydd yn y nifer o wlaŷ gofal tymor byr yn y cartref o ddau i saith. Bydd cyfleusterau gofal dydd hefyd yn cael eu huwchraddio er mwyn sicrhau'r gofal gorau i ddefnyddwyr gwasanaeth ar draws y safle.

Mewn cydweithrediad â'r Bwrdd Iechyd, mae cynlluniau ar gyfer buddsoddi mewn gwlaŷ dementia cynnar yn cael eu datblygu ar gyfer tri lleoliad arall ar draws y Sir. Plas Hafan yn Nefyn ydi cartref gofal diweddaraf Cyngor Gwynedd i elwa o raglen fuddsoddiad, a fydd yn golygu y gallwn gynnig gwell cymorth i bobl sy'n byw gyda dementia a chyflyrau eraill sy'n gysylltiedig â mynd yn hŷn. Bydd y buddsoddiad yn golygu uwchraddio rhan o'r cartref gofal yn Nefyn a fydd yn galluogi fîm gofal y Cyngor i weithio gyda staff meddygol Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i ofalu am hyd at wyth o bobl sydd â dementia ar unrhyw adeg.

Tra bod cydweithio gyda phartneriaid yn uchel iawn ar ein hagenda, mae'n bwysig ein bod yn cofio mai ein prif bartner wrth foderneiddio ein darpariaeth gofal ydi'r rheini sy'n defnyddio'r gwasanaeth. Rwyf, felly, yn hynod falch fod y gwasanaethau sy'n cael eu cyflwyno ym Mhlas Hafan, ynghyd ag ardaloedd eraill o'r sir, yn ymateb yn glir i'r hyn y mae pobl leol wedi'i ddweud wrthym ni y maent am ei weld.

Un o ofynion y Ddeddf yw sicrhau ein bod yn rhoi gwybodaeth, cyngor a chefnogaeth i bobl mewn ffordd syml a hygyrch. I'r perwyl hwn rydym wedi ymgorffori'r gwasanaeth hwn o fewn y pum fîm oedolion. Bydd hyn yn golygu trefniadau syml i drigolion Gwynedd gan hefyd sicrhau bod unigolion yn parhau i gadw rheolaeth wrth ganfod gwybodaeth ar yr hyn y maent ei angen. Yn yr un modd, mae'r gwasanaethau Cefnogi Plant a Theuluoedd hefyd wedi bod yn datblygu eu gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a chefnogaeth dros y flwyddyn. Mae'r gwasanaeth yma ar gyfer plant a'u theuluoedd yn adeiladu ar ein gallu i gyfeirio plant a theuluoedd at wasanaethau ataliol. Dros y misoedd nesaf, bydd yr adran yn raddol ddatblygu eu gwasanaeth ac yn adeiladu ar y syniad o gael 'un drws ffrynt' i gyfeiriadau.

Mae gwaith wedi digwydd i sicrhau bod y wybodaeth a roddir i'r cyhoedd yn glir ac yn gyfredol, nid yw Dewis Cymru wedi ateb ein gofynion i gyd ac felly rydym am gryfhau'r wybodaeth sydd ar gael i'n staff ar l-gwynedd ac i'n trigolion trwy Wefan Gorfforaethol Cyngor Gwynedd. Bydd y wefan yma yn rhoi gwybodaeth i drigolion a staff am yr ystod o wasanaethau/clybiau a gweithgareddau sy'n digwydd o fewn eu hardal. Rydym hefyd wedi bod yn gweithio gyda DEWIS Cymru i geisio sicrhau bod y wefan yn gweithio'n effeithiol yn ddwyieithog.

Mae'r Cyngor a phartneriaid allweddol eraill yn cydnabod bod angen parhau i gryfhau gallu unigolion i aros yn iach cyhyd ag y bo modd, a bod gwydnwch cymunedol yn rhan bwysig i wireddu hyn. Felly, un o brif flaenoriaethau gwella ar gyfer y pum mlynedd nesaf yw gweithio gyda chymunedau i geisio sicrhau eu gwydnwch fel y gall unigolion barhau i fyw'n annibynnol o fewn eu cymunedau yn unol â'u dymuniadau. Rhan allweddol o hyn yw

cyfraniad gwasanaethau ataliol o fewn ein cymunedau, cyfraniad gwerthfawr y trydydd sector ac, wrth gwrs, cyfraniad enfawr gofalgwyr teuluol/cyfeillion.

Mae gwaith da wedi digwydd yn ystod y flwyddyn wrth symud prosiectau penodol yn eu blaenau o ran gwaith ymyrraeth gynnar ac ataliol o fewn y maes plant a chefnogi teuluoedd. Mae Cefnogi Teuluoedd wedi cael ei adnabod fel un o brif raglenni blaenoriaeth y Cyngor, ac i'w chynnwys yng Nghynllun y Cyngor 2018 ymlaen. Bydd y rhaglen waith yma yn ein harwain i drawsnewid meysydd traddodiadol o ddarparu gwasanaethau cymdeithasol i blant a theuluoedd a bydd yn sicrhau ein bod yn cynnig ymyrraeth gynnar ac yn gwneud gwahaniaeth wrth fynd i'r afael â phroblemau cyn iddynt waethygu. Mae swyddog wedi'i adnabod o fewn adnoddau presennol y Cyngor i arwain ar y gwaith yma gan ddilyn yr un egwyddorion â'r gwasanaethau oedolion, sef ymyrryd yn gynnar i atal problemau rhag gwaethygu a darparu gwasanaethau yn lleol gyda'n partneriaid allweddol drwy weithio mewn ffordd integredig.

Fel rhan o'r gwaith yma, daeth rhaglen gyfredol Teuluoedd yn Gyntaf yng Ngwynedd i ben fis Mawrth 2018, ac felly mae'r adran wedi bod yn gweithio ar ail gomisiynu rhaglen o'r newydd. Gwerthusodd ymgynghorydd annibynnol raglen gyfredol Teuluoedd yn Gyntaf yng Ngwynedd a chyflwynwyd adroddiad cynhwysfawr oedd yn amlinellu llwyddiannau'r ddarpariaeth dros gyfnod y rhaglen yn ogystal ag adnabod modelau o arfer dda ac adnabod cyfleoedd ar gyfer rhaglen ar gyfer y dyfodol.

Fel Cyngor, rydym yn parhau i hybu'r defnydd o Daliadau Uniongyrchol ar draws y maes gofal er mwyn rhoi hyblygrwydd, dewis a rheolaeth i unigolion fod yn cyflawni eu hamcanion gofal. Ar hyn o bryd mae 125 o unigolion yn manteisio ar y defnydd o Daliadau Uniongyrchol ac rydym yn awyddus i weld y niferoedd yn cynyddu yn ystod y misoedd nesaf. Bydd angen sicrhau bod y trefniadau hyn yn cael eu hyrwyddo fel bod unigolion yn cael pob cyfle posibl i fanteisio ar gadw hyblygrwydd, dewis a rheolaeth.

posibl i fanteisio ar gadw hyblygrwydd, dewis a rheolaeth.

Rydym yn parhau i ddefnyddio'r fframwaith ganlyniadau ar gyfer adolygiadau statudol plant mewn gofal ac amddiffyn plant fel rhan o ddatblygiad model gwarantu ansawdd. Mae'r fframwaith yn canolbwyntio ar gyflawni canlyniadau i blant a mesur effaith y gwaith sy'n digwydd. Roedd canran yr asesiadau craidd oedd eu hangen ar gyfer plant ac a gwblhawyd ar amser yn 91% yn ystod 2017/18, sy'n berfformiad cyson o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol. Mae systemau rheoli perfformiad cadarn yn eu lle ac mae'r asesiadau hwyr wedi eu craffu gan reolwyr y timau ac rydym yn hyderus bod rhesymau dilys dros yr adroddiadau oedd yn hwyr. Wedi dweud hynny, mae'n hanfodol bwysig bod ein hasesiadau yn gywir, yn seiliedig ar dystiolaeth ac yn gynhwysfawr ac, oherwydd natur cymhleth rhai amgylchiadau, mae'n rhaid cydnabod y bydd ambell adroddiad yn cymryd ychydig mwy o amser.

Mae ein Swyddogion Adolygu Annibynnol yn rhoi eu barn am ansawdd lleoliadau plant yn ogystal â gwaith cymdeithasol. Eto eleni, maent o'r farn bod yr adran yn perfformio'n dda, gyda chyfradd yr asesiadau risg a gafodd eu cyflwyno i Gynadleddau Achos a oedd yn cael eu hystyried yn rhai a oedd yn dangos ansawdd wrth wneud penderfyniadau yn 96%. Mae rhaglen hyfforddiant barhaus ar gyfer cefnogi holl weithlu'r adran gwaith cymdeithasol yn ei lle.

Rydym angen sicrhau ein bod yn cynnwys barn y plentyn, ble gallwn, wrth wneud penderfyniadau wrth gynllunio ar eu cyfer. Mae sicrhau ein bod yn gwrando ar lais y plentyn, ac yn ei glywed ym mhopeth yr ydym yn ei wneud, yn hynod bwysig.

Yn ystod 2017/18, canran y cynadleddau achos lle clywyd llais/barn y plentyn (ac eithrio plant dan 7 mlwydd oed) oedd 92%.

Mae'r perfformiad yma wedi gwella o'i

gymharu â'r ddwy flynedd ddiwethaf, sy'n dangos ein bod yn gweithredu mewn dull sy'n seiliedig ar hawliau plant.

Blaenoriaethau ar gyfer 2018/19

- Rydym yn adnabod bod cynnig ymyrraeth gynnar yn hanfodol er mwyn helpu plant a'u teuluoedd i ffynnu ac i leihau'r angen am wasanaethau dwysach. Er mwyn diwallu anghenion plant a'u teuluoedd yn well, mae angen i ni weithio mewn ffordd integredig. I sicrhau hyn, yn 2018-19, byddwn yn sefydlu gweledigaeth a chytundeb gyda'n partneriaid o ran gweithio'n integredig o fewn y maes plant a chefnogi teuluoedd.
- Rydym yn adnabod y gwerth ychwanegol y mae taliadau uniongyrchol ar draws y maes gofal yn ei roi er mwyn rhoi hyblygrwydd, dewis a rheolaeth i unigolion fod yn cyflawni eu hamcanion gofal. Mae hi felly yn flaenoriaeth i ni geisio cynyddu'r defnydd o Daliadau Uniongyrchol yn ystod 2018-19.

Safon Ansawdd 02

Gweithio gyda phobol a phartneriaid i ddiogelu a hyrwyddo iechyd corfforol, meddyliol a lles emosiynol pobl

Er mwyn cyflawni hyn, dylai awdurdodau lleol:

- **hyrwyddo a chefnogi ffyrdd o fyw iach**
- **cefnogi gwasanaethau mynediad i gynnal iechyd meddwl a lles emosiynol**
- **annog a grymuso pobl i reoli eu hiechyd a'u lles, bod yn actif ac elwa o ofal a chymorth ataliol rhagweithiol**

Gwerthusiad o gynnydd yn erbyn Safon Ansawdd Dau

Y llynedd, adroddais ar y rhaglen gyffrous oedd yn ei lle i sicrhau darpariaeth anableddau dysgu gynaliadwy i oedolion ar gyfer y dyfodol. Rwyf yn hynod falch o adrodd bod y Gwasanaeth Anableddau Dysgu wedi gwneud cynnydd sylweddol i foderneiddio'r gwasanaeth yn ystod y flwyddyn ac wedi datblygu gweledigaeth glir, ar y cyd gyda defnyddwyr gwasanaeth a'u teuluoedd a phartneriaid allweddol. Mae ein gweledigaeth yn canolbwyntio ar ddatblygu gwasanaethau ataliol ar draws y Sir, fydd yn canolbwyntio ar anghenion oedolion sydd ar y sbectwm awtistiaeth. Mae gwaith hefyd wedi digwydd ar lefel ranbarthol i ddatblygu gwasanaeth awtistiaeth gydol oes.

Dyluniwyd y gwasanaeth newydd yma er mwyn cynorthwyo dinasyddion i ganolbwyntio ar eu cryfderau ac ar yr hyn y gallant ei gyflawni'n ddiogel. Mae'r Cyngor wedi sicrhau cyllid gan Gronfa Ganolradd Llywodraeth Cymru i ddatblygu'r model newydd i ddarparu gwasanaeth fydd o fudd i unigolion. Mae hwn wedi'i leoli yng Nghanolfan Hamdden Arfon. Agorwyd y datblygiad newydd ym mis Mai 2017, ac mae'r Hwb Cymunedol newydd hwn yn cynnig cyfleoedd hyfforddi achrededig, a datblygu sgiliau a hyder unigolion, fel y gallant

symud ymlaen i leoliad gwaith neu goleg maes o law. Mae hon yn rhaglen gyffrous iawn a'n bwriad i'r dyfodol yw sicrhau bod y math yma o ddarpariaeth yn gyson ar draws Gwynedd.

Gan fod unrhyw newid yn gallu bod yn anodd, mae'r staff yn gweithio'n agos gyda'r unigolion, ynghyd â'u teuluoedd. Rydym yn hyderus y bydd y trefniadau newydd a chyffrous yn cyfarch eu hanghenion a'u dyheadau yn llawn.

Rydym hefyd wedi sicrhau eglurder ar safle Frondeg a phenderfynu ar y ffordd ymlaen. Gwnaed penderfyniad i ddatblygu model llety newydd ar gyfer y gwasanaeth Anableddau Dysgu ar gyfer 16 o bobl. Bydd cartref cofrestredig presennol Y Frondeg yn parhau i fod ar agor nes bydd y datblygiad newydd wedi'i gwblhau, a bydd trigolion presennol y cartref yn symud fel tenantiaid i'r datblygiad newydd. Mae Grŵp Cynefin wedi'i adnabod fel partner datblygol ac mae llawer o waith wedi'i gwblhau i ddatblygu cynlluniau drafft ar y cyd gyda phrif fudd-ddeiliaid.

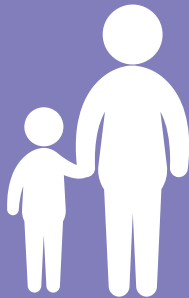
Bydd y prosiect newydd yn cael ei adeiladu'n bwrpasol er mwyn cyfarch anghenion yr unigolion a chynnig cyfleoedd gwell i gymryd rheolaeth o'u bywydau a chwarae rhan mewn cymdeithas. Gall y model llety newydd gefnogi unigolion sydd yn wynebu rhwystrau cymhleth, gan gynnwys unigolion sy'n derbyn eu gofal a'u cefnogaeth y tu allan i Wynedd ar hyn o bryd. Bydd cyfle i rai unigolion, felly, ddychwelyd i'r Sir i fyw, pe dymunant.

Fel yr addewais, mae lechyd Meddwl wedi derbyn sylw yn ystod y flwyddyn a bydd yn parhau i fod yn flaenoriaeth dros y blynyddoedd nesaf er mwyn sicrhau ein bod yn diwallu anghenion unigolion. Fel gwasanaeth lechyd Meddwl, rydym yn gweithio ar y cyd â'r Bwrdd lechyd gan weithio'n amlasiantaethol, ac rydym hefyd yn gweithredu yn unol â Deddf lechyd Meddwl (Cymru) 2010. Mae gwaith wedi mynd rhagddo yn ystod y flwyddyn i weithredu'r strategaeth 'Law yn Llaw at lechyd Meddwl' ar y cyd â'n partneriaid allweddol. Mae cynnydd da iawn wedi'i wneud, gyda Gwynedd yn bartner llawn yn y trafodaethau i drawsnewid gwasanaethau lechyd Meddwl ar gyfer y dyfodol, er mwyn sicrhau gwell mynediad at wasanaethau ataliol a mwy o

bwyslais ar lesiant meddyliol ar gyfer pobl o bob oed.

Yn ystod y flwyddyn rydym wedi datblygu'r Bartneriaeth Dysgu Iechyd Meddwl Gwynedd ar y cyd gyda'r Uned Llesiant, Opus, Unllais a Rheolwr Iechyd Meddwl Gwynedd, er mwyn hyrwyddo cydweithio a rhoi sylw i'r angen am waith ataliol yn y maes Iechyd Meddwl. Cynhaliwyd gweithdai ymgynghorol ym Meirionnydd, Dwyfor ac Arfon yn ddiweddar a bydd y bartneriaeth yn cynhyrchu llyfryn gwybodaeth am gyrsiau a gwasanaethau llesiant fydd ar gael i bobl yn lleol i roi cymorth gyda'u lles meddyliol, emosiynol a chymdeithasol. Bydd gwasanaeth Llyfrgelloedd y Cyngor a'r Uned Gelfyddydau, yn ogystal ag Ad-trac, yn ymuno â'r Bartneriaeth, i ledaenu'r cysylltiadau a'r sgiliau gwerthfawr sydd ar gael i helpu ein trigolion.

Mae cynnydd eto eleni yn nifer y plant sydd mewn gofal o gymharu â blynyddoedd blaenorol. Bellach, mae 227 o blant mewn gofal (diwedd mis Ebrill 2018) o gymharu â 218 yn yr un cyfnod y llynedd.

Mae'n werth nodi bod hyn yn batrwm a welir yn genedlaethol ac mae gwaith ymchwil yn digwydd yn genedlaethol ar hyn o bryd i edrych yn fanylach i mewn i'r rhesymau am hyn.

Wrth gwrs, mae plant fel arfer yn dod i'n gofal o dan amgylchiadau anodd iawn. Weithiau, mae ganddynt lawer o anghenion iechyd a lles sydd angen eu cyfarch. Soniais yn fy adroddiad diwethaf bod y Panel Rhiant Corfforaethol wedi datblygu strategaeth newydd ar gyfer cyfnod 2017-2020 er mwyn sicrhau'r cyfleoedd gorau i blant a phobl ifanc ac i dreiddio'n ddyfnach i rai materion amlwg megis iechyd, lles emosiynol a sefydlogrwydd. Erbyn hyn, mae'r Panel wedi datblygu pum grŵp ffocws sy'n edrych i ddatblygu ymarfer mewn pum prif faes, sef: Cadw'n Ddiogel, Addysg, Iechyd a Lles, Gwneud Cyfraniad Cadarnhaol, a Throi

yn Oedolyn. Mae Cynghorwyr a swyddogion ar draws y Cyngor, yn ogystal â swyddogion o'r Bwrdd Iechyd, yn aelodau o'r grwpiau ffocws yma, ac maent yn canolbwyntio ar yr hyn sy'n mynd yn dda a'r hyn y gallwn ei ddylanwadu er mwyn gwella canlyniadau i'r plant sydd yn ein gofal. Mae gwneud 'Beth sy'n bwysig' i'r unigolion hyn wrth wraidd y gwaith ac rwyf yn falch iawn bod plentyn sy'n ein gofal bellach yn aelod o'r Panel Rhiant Corfforaethol hefyd.

O ran y plant sy'n derbyn gofal, canran yr asesiadau iechyd a gynhaliwyd yn ystod 2017/18 yw 65%. Er nad oes dirywiad o'i gymharu â'n perfformiad y llynedd, siomedig yw'r cynnydd yn erbyn y mesur yma. Hyderaf y bydd grwpiau ffocws y Panel Rhiant Corfforaethol yn mynd i'r afael â'r broblem hon eleni. Canran yr ymweliadau statudol â phlant sy'n derbyn gofal yn ystod y flwyddyn yw 90%. Mae hyn yn gynydd calonogol ers y llynedd.

Ym mis Mawrth eleni, cafodd gweithwyr a phartneriaid sy'n cefnogi pobl ifanc yng Ngwynedd y cyfle i gyfarfod a rhwydweithio gydag amryw o asiantaethau o fewn y maes cyflogaeth, sgiliau, addysg, hyfforddiant a gwirfoddoli. Roedd y digwyddiad yn gyfle i fudiadau hyrwyddo eu gwasanaethau i gynulleidfa allweddol sydd yn cefnogi pobl ifanc o ddydd i ddydd.

Roedd y digwyddiad yn rhan o ymgyrch ehangach Fframwaith Ymgysylltu a Datblygu Ieuenctid Llywodraeth Cymru i leihau nifer y bobl ifanc 16-24 mlwydd oed sydd ddim mewn addysg, hyfforddiant na chyflogaeth. Y bwriad yw sicrhau bod pobl ifanc sydd ddim mewn cyflogaeth, addysg na hyfforddiant (NEET), neu sydd mewn perygl o ddatgysylltu o addysg, hyfforddiant neu gyflogaeth, yn cael eu nodi ac yn derbyn y cymorth sydd ei angen arnynt i'w rhoi ar ben ffordd unwaith eto.

Mae'r Cyngor eisoes wedi adnabod yr angen i ganolbwyntio fwy ar gefnogi teuluoedd, gyda phwyslais cryf ar waith ataliol a gweithio'n integredig ar draws partneriaid allweddol. Y bwriad yw gwneud hyn mewn ffordd ddi-dor sy'n cryfhau swyddogaeth a chyfraniad partneriaid i wella deilliannau plant a phobl o bob oed. Y nod yn y pen draw fydd cyfuno'r holl sgiliau, adnoddau ac ymrwymiad pob gweithiwr proffesiynol ar draws adrannau

a sectorau mewn ffordd gydlynol i gyflawni canlyniadau gwell i blant a phobl ifanc a theuluoedd yng Ngwynedd. Mae'n rhaglen arloesol ac uchelgeisiol sy'n golygu newid enfawr yn y ffordd yr ydym yn gweithio ond mae'r 'Adolygiad Seneddol' yn cynnig cadarnhad ein bod ar y trywydd cywir.

Mae datblygiadau ar gyfer plant a phobl ifanc anabl yn dibynnu'n arw ar grantiau, a thros y flwyddyn ddiwethaf, datblygodd tîm integredig Derwen ymyraethau megis cymorth gyda chwsg dan grant Teuluoedd yn Gyntaf, ac mae wedi dechrau datblygu amrywiaeth o gyfleoedd egwyl fer drwy grant ICF. Mae modd hefyd i'r Tîm gynnig cyfleoedd hamdden i deuluoedd drwy'r Grant Gofalwyr.

Un o uchafbwyntiau'r flwyddyn oedd agor yr Uned Egwyl Fer, Hafan y Sêr. Agorwyd eu drysau am y tro cyntaf i blant a phobl ifanc anabl a gwael ym mis Ebrill eleni. Er bod llithriad wedi bod yn yr amserlen wreiddiol, mae'r gwasanaeth newydd hwn yn cynnig darpariaeth seibiant byr fydd yn rhoi gofal a chefnogaeth gan staff arbenigol i blant anabl a'u teuluoedd. Mae'r Uned wedi ei lleoli ar safle Ysgol Hafod Lon ym Mhenrhyndeudraeth, sy'n ysgol newydd sydd yn addysgu plant a phobl ifanc ag anghenion dysgu ychwanegol o ardaloedd Dwyfor a Meirionydd. Mae'n cynnwys ystafelloedd ddosbarth modern gyda'r adnoddau diweddaraf, yn ogystal â phwll hydrotherapi, ystafelloedd therapi, offer synhwyraidd ac ardal chwarae awyr agored.

Yn genedlaethol ac yn lleol, mae darparu gwasanaeth Awtistiaeth yn parhau i fod yn flaenoriaeth. Eleni, ar lefel ranbarthol, rydym wedi gweld dyfodiad y Gwasanaeth Awtistiaeth Integredig sy'n cynnig cefnogaeth unigolion awtistig a'u gofalwyr. Mae'n wasanaeth gydol oes a fydd yn ceisio goresgyn rhai o'r rhwystrau sydd yn cael eu hadrodd gan deuluoedd, sef yr angen am wasanaethau amserol, mynediad i weithgareddau cymdeithasol a hyfforddiant a chefnogaeth. Mae themâu amlwg yn codi o fewn y maes, e.e. unigolion awtistig sydd heb anabledd dysgu neu gyflwr iechyd meddwl yn methu cael mynediad at wasanaethau. Mae'n rhy gynnar gweld faint o wahaniaeth mae'r Gwasanaeth yma'n ei wneud i deuluoedd yng Ngwynedd a byddwn yn adolygu'r sefyllfa yn

rheolaidd.

Mae oediad mae pobl yn ei brofi wrth drosglwyddo o ysbytai wedi derbyn sylw gan y Cyngor a'r Bwrdd Iechyd yn ystod y flwyddyn. Rydym yn gweithio i sicrhau bod pobl Gwynedd yn gallu gadael yr ysbyty cyn gynted ag y byddant yn barod i wneud hynny. Pan na allant wneud hynny, a phan na allwn drefnu'r gofal a'r cymorth sydd ei angen i alluogi pobl i adael yr ysbyty, gelwir hyn yn 'oedi wrth drosglwyddo am resymau gofal cymdeithasol'. Rydym wedi bod yn craffu'n fanwl iawn ar y rhesymau dros oedi yn ystod y flwyddyn ac rydym ar y cyd gyda'r Bwrdd Iechyd yn gweithio ar wella'r llif drwy'r system ofal ac iechyd, a hynny drwy ddilyn achosion o'r dechrau i'r diwedd a cheisio dileu'r rhwystrau sy'n codi. Mae'r gyfradd oedi wrth drosglwyddo o ysbytai am resymau gofal cymdeithasol wedi dirywio, o 3.4% yn 2016/17 i 4.9% yn 2017/18. Mae'r perfformiad yn adlewyrchu problemau cyffredinol sydd yn y system iechyd a gofal o ran galw uchel ar yr ysbytai, diffyg gwllâu nyrsio yn y gymuned a hefyd prinder capasiti a ran gweithwyr proffesiynol a gofalwyr cartref mewn rhai ardaloedd penodol o Wynedd.

Mae prosiect gofal cartref ar y gweill sydd yn treialu ffyrdd newydd ac arloesol o ddarparu gwasanaethau iechyd a gofal sy'n canolbwyntio ar yr hyn sy'n bwysig i bobl sy'n derbyn gwasanaethau iechyd a gofal. Mae hefyd yn ceisio ymateb i broblemau megis y diffyg gwasanaeth gofal ac iechyd yn rhai

ardaloedd o'r Sir, a allai arwain at bobl yn gorfod aros yn yr ysbyty am gyfnod hirach nag y dylent.

Mae'r prosiect uchod yn rhan o'n hymdrechion i helpu pobl i barhau i fod mor annibynnol ag y bo modd, a lleihau nifer y bobl sydd angen cymorth mewn cartrefi gofal preswyl. Ar y cyd â'r Bwrdd Iechyd, rydym yn darparu gofal tymor byr ar gyfer gofal ysbaid, galluogi a chanolraddol yn dilyn cyfnod yn yr ysbyty neu er mwyn osgoi mynediad i'r ysbyty. Gyda chefnogaeth buddsoddiad Arian Cronfa Gofal Canolraddol, gosodwyd 23 gwely tymor byr mewn cartrefi gofal ar draws y Sir yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Mae'r cydweithio angenrheidiol i gefnogi'r ddarpariaeth hon wedi arwain at berthynas well rhwng staff y cartrefi preswyl, nyrsys cymunedol, a staff gofal cymdeithasol.

Blaenoriaethau ar gyfer 2018/19

- Byddai'n well gan y rhan fwyaf o'r bobl fod yn agosach at adref wrth dderbyn gwasanaeth iechyd a gofal, ac aros yn yr ysbyty am gyn lleied o amser ag y bo modd. I'r perwyl hwn, ar y cyd â'r Partneriaid Iechyd, byddwn yn parhau i ddatblygu ffyrdd newydd o ragweld y llif i mewn ac allan o ysbytai i sicrhau gwasanaethau diddor sy'n helpu pobl cyn ac ar ôl eu hamser yn yr ysbyty.
- Byddwn hefyd yn parhau gyda'n prosiect gofal cartref fel rhan o'n hymdrechion i helpu pobl i barhau i fod mor annibynnol ag y bo modd, a lleihau nifer y bobl sydd angen cymorth mewn cartrefi gofal preswyl.
- Rydym yr un mor uchelgeisiol ar gyfer y plant sydd yn ein gofal ag yr ydym ar gyfer ein plant ni'n hunain, ac rydym am iddynt gael y cyfleodd gorau posibl wrth iddynt adael gofal. Yn ystod y flwyddyn, drwy waith y Panel Rhiant Corfforaethol, rydym am ddatblygu'r cyfleoedd ar gyfer y plant sy'n gadael gofal trwy ddatblygu cynllun prentisiaeth/profiad gwaith.
- Mae rhaglen arloesol o foderneiddio eisoes ar waith yn y maes anableddau dysgu oedolion. Byddwn yn adolygu ein trefniadau mewnol ar gyfer y maes anableddau dysgu plant yn ystod y flwyddyn i sicrhau ein bod yn darparu'r gwasanaeth gorau i'n defnyddwyr ar draws yr ystod oedran.
- Mae cynnydd da wedi'i wneud yn lleol ar yr agenda Iechyd Meddwl a byddwn yn parhau i gydweithio â'n partneriaeth i sicrhau ein bod yn parhau i weithredu'r Strategaeth Iechyd Meddwl. Ar y cyd gyda'n partneriaid, byddwn yn datblygu gwasanaethau ataliol yn ôl yr angen lleol.

Safon Ansawdd 03

Diogelu ac amddiffyn pobl rhag camdriniaeth, esgeulustod neu niwed

Er mwyn cyflawni hyn, dylai awdurdodau lleol:

- **Ymateb yn effeithiol i amgylchiadau sy'n newid ac adolygu cyflawniadau canlyniadau lles unigolion yn rheolaidd**
- **Darparu gofal a chefnogaeth i gwrdd ag anghenion a aseswyd i amddiffyn pobl rhag camdriniaeth neu esgeulustod neu niwed arall**
- **Datblygu trefniadau amddiffynnol ar gyfer y rhai sy'n rhoi eu diogelwch eu hunain mewn perygl i atal camdriniaeth ac esgeulustod**
- **Rheoli risg mewn ffordd sy'n grymuso pobl i deimlo mewn rheolaeth sy'n gyson ag anghenion diogelu**
- **Gweithio mewn partneriaeth i ymchwilio i honiadau o gamdriniaeth neu esgeulustod er mwyn sicrhau bod pobl yn cael eu hamddiffyn rhag niwed**
- **Eiriolaeth mewn perthynas â diogelu**

Gwerthusiad o gynnydd yn erbyn Safon Ansawdd Tri

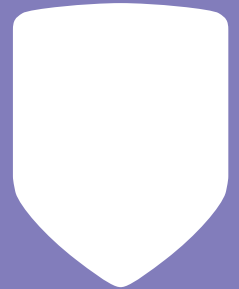
Mae ymdrechion yn parhau i godi ymwybyddiaeth o ddiogelu ar draws y Cyngor ac erbyn hyn, mae'r Cyngor wedi sicrhau ein bod wedi mabwysiadu polisiâu a gweithdrefnau diogelu ar draws holl wasanaethau'r Cyngor ac mae llawer o waith codi ymwybyddiaeth a hyfforddi wedi'i wneud ar draws yr holl weithlu.

Rydym yn cynnal awdit blynyddol i fesur effaith a gwelliant mewn lefelau ymwybyddiaeth o'r maes diogelu, ynghyd â chynnal archwiliadau blynyddol i sicrhau bod ein trefniadau ni'n gadarn yn y maes. Mae'r Awdit

Ymwybyddiaeth wedi dangos eleni bod cynnydd wedi bod yn lefelau ymwybyddiaeth o Bolisi a Gweithdrefnau Diogelu. Serch hynny, mae'r awdit yn dangos bod lle eto i wella lefelau ymwybyddiaeth ymysg gweithwyr maes, a bydd hyn yn derbyn sylw'r Panel Diogelu yn y flwyddyn sydd i ddod.

Mae Panel Diogelu Strategol y Cyngor wedi ehangu'i ffocws yn ystod y flwyddyn ac wedi ychwanegu'r agenda 'PREVENT' at eu maes gwaith. Hon yw rhaglen y Swyddfa Gartref sy'n ymwneud â cheisio atal unigolion rhag cael eu radicaleiddio. Mae agenda trais yn erbyn menywod a chaethwasiaeth fodern hefyd yn fater sydd yn derbyn sylw gan y Panel. Mae materion megis troseddau sydd yn ymwneud â chyflenwad cyffuriau yn y Gogledd wedi derbyn sylw hefyd.

Yn benodol o ran plant, mae cyfradd yr asesiadau risg a gafodd eu cyflwyno i gynadleddau achos a oedd yn cael eu hystyried yn rhai oedd yn dangos ansawdd wrth wneud penderfyniadau yn 96%, sy'n berfformiad cyson o gymharu â blynyddoedd blaenorol.

Gan adeiladu ar arloesedd y Gwasanaeth Plant gyda datblygiad y Model Risg rai blynyddoedd yn ôl, mae'r gwasanaeth wedi datblygu dull ar gyfer canolbwyntio ar effeithiolrwydd ein gwaith amddiffyn plant. Mae'r rhaglen yn plethu i mewn i'r rhaglen datblygu ymarfer genedlaethol, 'Sgyrsiau Synhwyrol,' sy'n rhoi ffocws ar sgysiau adeiladol ac ysgogol gyda theuluoedd tuag at newid. Mae 'Diogelu Effeithiol' yn canolbwyntio ar adnabod a deall y newidiadau sydd eu hangen gan blant a'u teuluoedd i amddiffyn plant yng Ngwynedd. Ynghyd â hyn, mae'r posibilrwydd o fesur canlyniadau newid. Mae Gofal Cymdeithasol Cymru wedi dod i ymweld er mwyn deall mwy am y datblygiad yn ystod y cyfnod datblygol cynnar yma a'r hyn a gynigir i'r sector yn genedlaethol o ran sut i fesur canlyniadau yn y maes heriol o amddiffyn

plant.

Mae'r uned Diogelu a Sicrwydd Ansawdd wedi'i sefydlu'n llawn erbyn hyn o fewn yr Adran Oedolion. Er bod cynnydd cyffredinol wedi bod mewn achosion sy'n cael eu cyfeirio o dan drefniadau diogelu yn ddiweddar, mae'n amlwg o drafodaethau gydag Awdurdodau eraill o fewn y rhanbarth ein bod mewn sefyllfa gyffelyb. Mae hyn yn debygol o fod yn sgil newid mewn deddfwriaeth o ran yr hyn sy'n cael ei adnabod o dan y canllawiau, a hefyd cynnydd yn yr ymwybyddiaeth gyffredinol. Rydym wedi datblygu 'hwb' Diogelu o fewn y maes oedolion. Mae'r hwb yn derbyn holl gyfeiriadau Diogelu oedolion ac yn gwneud yr ymholiadau cychwynol er mwyn dyrannu'r achosion yn briodol. Byddwn yn adolygu'r trefniant yma er mwyn sicrhau ei fod yn gwneud gwahaniaeth i'r sawl sydd yn cael eu cyfeirio. Rhan o hyn yw adolygu profiadau gydag unigolion (a/neu aelod o'u teulu) sydd wedi bod trwy'r drefn Diogelu. Mae hyn yn ein galluogi i ddyngu am yr hyn sy'n gweithio'n dda a'r hyn yr ydym angen ei wella.

Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae'r Uned wedi parhau i fonitro ansawdd Cartrefi Gofal o fewn y Sir ac mae cryn amser wedi'i dreulio ar reoli cartrefi sydd mewn sefyllfa o "bryderon cynyddol" a bu chwe chartref o dan y drefn pryderon cynyddol eleni. Rydym yn gweithio'n agos gyda'r Cartrefi hyn, ar y cyd â'r arolygaeth, i geisio ymateb i'r pryderon. Byddwn yn cydweithio gyda'r Bwrdd Iechyd i fonitro gofal nyrsio, ac ein bwriad yw cynhyrchu adroddiadau ar y cyd pan fo hynny'n addas.

Mae ein mesurau ym meysydd oedolion a phlant yn awgrymu perfformiad cadarn eto yn 2017/18. O'r holl atgyfeiriadau amddiffyn oedolion sydd wedi'u cwblhau yn ystod y flwyddyn, rydym wedi llwyddo i reoli'r perygl 99% o'r amser eto eleni.

Pwrpas prosiect 'Diogelu Plant a Phobl Ifanc' y Cyngor yw gwella'r trefniadau a'r diwylliant diogelu i blant a phobl ifanc yn barhaus. Yn ystod y flwyddyn, mae'r prosiect wedi sicrhau fod gweithdrefnau a pholisïau diogelu yn cael eu deall yn glir gan bawb sy'n gweithio o fewn y maes Addysg yn benodol. Mae hefyd yn canolbwyntio ar ein hymateb i'r risg o Gamfanteisio'n Rhywiol ar Blant (CSE) ar draws Gogledd Cymru. Erbyn hyn, mae gan Wynedd banel sy'n ystyried achosion gweithredol sydd mewn perygl, neu yr amheuir o fod mewn perygl, yng Ngwynedd, ac mae'r panel hefyd yn edrych ar ôl plant a leolir yng Ngwynedd gan awdurdodau lleol eraill. Mae trefniadau casglu gwybodaeth gadarn yn eu lle sydd wedi gwella ein hymwybyddiaeth ac wedi ein helpu ni i ddeall tueddiadau sy'n ymwneud â Chamfanteisio'n Rhywiol ar Blant yng Ngwynedd. Mae hyfforddiant amlasiantaethol yn y maes i ddatblygu sgiliau adnabod arwyddion CSE a sut i adnabod bregusrwydd mewn unigolion sydd yn agored i gael eu cam-fanteisio yn parhau ac rydym hefyd yn parhau i gyfrannu at y maes gwaith hwn yn rhanbarthol ac yn genedlaethol.

Blaenoriaethau ar gyfer 2018/19

- Yn ystod 2018-19, bydd y Panel Strategol Diogelu yn adolygu eu trefniadau llywodraethu i sicrhau bod holl weithdrefnau Diogelu sydd yn ymwneud â'r maes diogelu ehangach yn gadarn.

Safon Ansawdd 04

Annog a darparu cefnogaeth i bobl ddysgu a chyfranogi mewn cymdeithas

Er mwyn cyflawni hyn, dylai awdurdodau lleol:

- **Darparu cefnogaeth i bobl wneud y pethau sydd o bwys iddynt hwy**
- **Helpu pobl i ennill y sgiliau a'r cyrhaeddiad addysgol sydd angen arnynt i gymryd rhan yn y pethau sydd o bwys iddynt hwy**
- **Annog pobl i fod yn aelodau gweithredol o gymunedau a chefnogi'i gilydd i leihau ynysu cymdeithasol.**

Gwerthusiad o gynnydd yn erbyn Safon Ansawdd Pedwar

Un o'r cynlluniau mwyaf cyffrous yr ydym wedi'i ddatblygu dros y blynyddoedd yw Cynllun DementiaGo ac mae'n falch gennyf adrodd ei fod yn mynd o nerth i nerth ac yn gatalydd ar gyfer datblygu cymorth ataliol i bobl a'u gofalwyr sydd yn byw gyda dementia. Mae wedi arwain at gydweithio gydag ystod eang o bartneriaid a bu cynhadledd yn Llandudno yn ddiweddar a gadeiriwyd gan Beti George.

Mae cynllun DementiaGo wedi cynnal sesiynau ymarfer corff ar gyfer pobl sy'n byw gyda dementia a'u gofalwyr o fewn canolfannau hamdden ers 2015. Mae'r cynllun hwn wedi bod yn llwyddiant aruthrol drwy annog pobl sy'n byw gyda dementia a'u gofalwyr i gadw'n actif, a hefyd i gael cyfle i gymdeithasu. Bellach, mae 14 dosbarth ar draws y Sir. Mae'r dosbarthiadau hefyd yn agored i'r rheini sy'n pryderu am eu cof, sydd ag ychydig o ddirywiad gwybyddol ac / neu gyflyrau iechyd cronig eraill. Mae'r rhaglen hefyd wedi'i ehangu a'i datblygu i gynnig profiadau i breswylwyr ein cartrefi gofal. Bydd y cynllun yn sicrhau fod preswylwyr yn cael y cyfle i fod mor actif â phosibl i leihau'r risg o godymau, i leihau iselder ac i gynyddu ansawdd bywyd.

Mae swyddogaeth y Panel Rhiant Corfforaethol yn hanfodol i sicrhau bod bob un o'r plant sy'n derbyn gofal yn llwyddo i gyrraedd eu llawn botensial. Mae'r Panel Rhiant Corfforaethol wedi datblygu strategaeth er mwyn sicrhau'r cyfleoedd gorau i'r plant a'r bobl ifanc sydd o dan ein gofalaeth ac i dreiddio yn ddyfnach i rai materion megis iechyd, lles emosiynol a sefydlogrwydd plant a phobl ifanc. Gyda'r cynnydd yn niferoedd y plant sydd yn ein gofal byddwn yn canolbwyntio yn arbennig ar sicrhau bod ein plant yn cael pob cyfle i lwyddo mewn bywyd.

Fel rhieni corfforaethol byddwn yn anelu at wella'r cyfleoedd ar gyfer ein plant ym mhob agwedd o'u bywydau. Drwy wrando a chanfod barn y plant sy'n ein gofal, byddwn yn sicrhau bod y gefnogaeth sydd yn cael ei roi gennym yn cwrdd â'u hanghenion gan weithredu i gau unrhyw fylchau. Byddwn hefyd yn sicrhau bod y rhai sydd yn gadael ein gofal yn cael eu paratoi a'u harfogi ar gyfer bywyd fel oedolyn gan sicrhau eu bod yn derbyn y gefnogaeth addas i'w cynorthwyo i wireddu eu potensial. Gall hynny gynnwys cytuno trefniadau gyda'n partneriaid Tai i sicrhau eu bod yn cael pob cefnogaeth i fyw'n annibynnol.

75% yw canran y plant sydd wedi gadael gofal ac sydd mewn addysg, gwaith neu hyfforddiant 12 mis ar ôl gadael gofal eleni, sy'n gynnydd sylweddol i'r 50% a adroddwyd y llynedd. Yn yr un modd, 63% yw canran y plant sydd mewn addysg, gwaith a hyfforddiant ar ôl 24 mis, ac mae hyn eto yn gynnydd o gymharu â blynyddoedd blaenorol.

Mae'r ffigurau yma yn galonogol iawn, er bod dal lle i wella. Bydd cynlluniau megis Cynllun 'Ad Trac' yn gymorth i roi'r pwyslais angenrheidiol i sicrhau bod y plant sy'n gadael gofal yn cael eu hadnabod fel blaenoriaeth i dderbyn y gefnogaeth sydd eu hangen arnynt i sicrhau addysg bellach, hyfforddiant neu waith. Mae'n rhaglen gyffrous fydd yn mynd rhagddi i gynorthwyo gyda chodi momentwm y gwaith sydd angen ei wneud gyda'r plant sydd yn ein gofal. Rydym yn gweithredu argymhellion adroddiad y Comisiynydd Plant, Sally Holland 'Breuddwydion Cudd' er mwyn sicrhau bod plant sy'n gadael gofal yn derbyn yr un cyfleoedd, cefnogaeth a chymorth i ddarganfod eu ffordd yn y byd.

Mae Gwynedd wedi bod yn rhan o raglen beilot i'r cynllun 'Pan fydda i'n barod' ers 2013 ac ers mis Ebrill 2016, mae'n gyfrifoldeb statudol ar bob awdurdod lleol yng Nghymru. Y nod yw medru cynnig sefydlogrwydd a pharhad i bobl ifanc fel nad ydynt yn symud allan o ofal cyn eu bod yn barod i wneud hynny. Yn ystod 2017-18, bu 14 person ifanc yn rhan o'r cynllun.

Mae galw cynyddol i gryfhau'r rhan y mae unigolion a'r gymuned yn ei chwarae, trwy ddarparu llais a rheolaeth mewn iechyd a gofal a sicrhau bod pobl o bob oed a phob cymuned yn cael eu cynnwys yn gyfartal. Mae sicrhau cymunedau gwydn yn rhan hanfodol o hyn. Mae ein rhaglen 'Cymunedau Gwydn', sydd o fewn Cynllun y Cyngor, yn canolbwyntio ar greu buddsoddiad mewn gwasanaethau ataliol newydd neu gyfredol o fewn

canolfannau sylfaenol a chymunedol sy'n berthnasol i blant a phobl o bob oed. Bydd y rhaglen yn cynnig cyfleodd newydd mewn gwasanaethau ataliol ochr yn ochr â 'busnes fel arfer' yn y system bresennol. Mae'r Cyngor wedi cynnwys 'gwydnwch cymunedol' fel un o brif flaenoriaethau gwella ar gyfer y pum mlynedd nesaf, a bydd yn rhan bwysig o geisio sicrhau bod unigolion yn gallu aros o fewn eu cymunedau ac i barhau i fyw yn annibynnol o fewn eu cymunedau. Rhan allweddol i hyn yw swyddogaeth y trydydd sector a chyfraniad enfawr gofalwyr di-dâl.

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi ariannu prosiect peilot 'Cysylltwyr Cymunedol' trwy gronfa ICF o fewn ein timau cymunedol, ac mae'r swyddi'n mynd o nerth i nerth ac maent yn gwbl allweddol ar gyfer deall cryfderau ein cymunedau. Pwrpas y swyddi hyn yw cynyddu gallu Timoedd i adnabod adnoddau ataliol, cymunedol er mwyn cefnogi oedolion bregus rhag datblygu problemau dwysach, yn ogystal â sbarduno gweithgarwch cymunedol sy'n hybu llesiant pobl. Mae Cysylltwyr Cymunedol yn cysylltu gweithiwywr ein timoedd ardal gyda'r hyn sy'n mynd ymlaen ar lawr gwlad er mwyn cefnogi pobol o fewn eu cymunedau.

Yn ystod y flwyddyn, mae Cysylltwyr wedi llwyddo i sefydlu rhwydweithiau llwyddiannus yn eu hardaloedd lleol, gan wneud mynediad at wasanaethau cymunedol yn haws i'w cydweithwyr ac maent hefyd wedi llwyddo i ddod â'r bylchau mewn gwasanaeth yn fwyfwy amlwg. O ganlyniad, mae rhai gweithgareddau wedi dechrau mewn rhai ardaloedd i geisio datblygu mwy o gydweithio e.e. sefydlu cyfarfodydd Cydweithio er Lles Llŷn, sydd wedi dod â'r sectorau at ei gilydd i rannu gwybodaeth am fentrau newydd ac i gynnal ymgynghoriadau. Hefyd, yn Arfon, rydym wedi edrych ar sut i gydweithio gyda mentrau cymdeithasol megis Menter Fachwen a Gisda i weld sut y gallwn weithio ar y cyd er mwyn gwasanaethu pobl sy'n gaeth i'w tŷ.

Mae llyfrgelloedd a chanolfannau hamdden Gwynedd eisoes yn gwneud gwaith pwysig. Yn yr un modd, mae Canolfannau Heneiddio'n Dda Age Cymru Gwynedd a Môn wedi profi i fod yn llwyddiant mawr. Mae dros fil o bobl hŷn eisoes yn cael gwneud defnydd o'r canolfannau sydd wedi'u sefydlu ym

Mlaenau Ffestiniog, Llanrug, Nefyn, y Bala, Cricieth, Penrhyndeudraeth a Dolgellau gydag ymdrechion ar waith hefyd ar gyfer sefydlu darpariaeth reolaidd yn Abersoch, Caernarfon, Bangor a Phenngroes.

Mae'r Uned Celfyddydau Cymunedol hefyd yn cynnig amrywiaeth o weithgareddau celfyddydol ar hyd a lled Gwynedd, gyda rhai ohonynt wedi'u targedu'n benodol ar gyfer pobl hŷn. Ymhlith y prosiectau, cafodd henoed Awel y Coleg, y Bala a henoed ardal Gellilydan y cyfle i fynychu sesiwn Atgofion ar Gân - prosiect sy'n mynd ati i leihau unigrwydd drwy'r celfyddydau. Cydweithiwyd â dwy ysgol gynradd a dengys yr ystadegau bod y cynllun wedi mynd i'r afael ag unigrwydd, gyda dros 90% yn nodi bod y cynllun wedi eu helpu i deimlo'n llai unig, ac wedi eu hannog i gymryd rhan mewn gweithgareddau cymdeithasol eraill. Mae'r Cynllun nawr wedi'i ymestyn i ardaloedd Deiniolen a Bethesda, a bydd yn parhau yn 2018/19 hefyd.

Atgofion ar Gân

Mae'r gwaith a wnaeth Cyngor Gwynedd gyda'r Brifysgol, ac a gafodd ei ddarlledu mewn rhaglen deledu, sef 'Hen Blant Bach' yn sicr wedi bod yn sbardun i ddatblygu rhaglenni 'Pontio'r Cenedlaethau'. Yn ystod y flwyddyn sefydlwyd Grŵp Partneriaeth rhwng Cyngor Gwynedd (yn cynnwys yr Adrannau Oedolion ac Addysg), Prifysgol Bangor, cynrychiolwyr o'r bwrdd Iechyd, y sector wirfoddol (Tai Gogledd Cymru) a'r sector preifat (Cartref Bryn Seiont newydd) i ddechrau prosiect newydd 'Pontio'r Cenedlaethau'. Adnabuwyd ysgol Nefyn a chartref preswyl Plas Hafan, a Thai Gofal

Ychwanegol Cae Garnedd ac Ysgol y Garnedd ym Mangor, fel dau safle i gynnal y cynllun peilot cychwynol. Bydd myfyriwr meistr o Brifysgol Bangor yn gwerthuso'r prosiect. Bydd llawlyfr adnoddau i ddilyn, a gweithdai ar wersi a ddysgwyd o'r profiad o ddod a phlant a phobl hŷn at ei gilydd mewn bob math o sefyllfaoedd ar draws Gwynedd.

Hen Blant Bach

Mae Dechrau'n Deg yn rhaglen a ariennir gan Lywodraeth Cymru sydd ar gael mewn ardaloedd penodol i gefnogi pob teulu i roi gwell cyfle mewn bywyd i blant o dan 4 mlwydd oed. Gwyddom fod blynyddoedd cyntaf unrhyw blentyn yn bwysig ac yn cael effaith ar lesiant gydol oes. Nod y cynllun Dechrau'n Deg yw rhoi cymorth dwys i blant o dan 4 mlwydd oed a'u teuluoedd, a hynny drwy gynnig ystod eang o ymyraethau wedi'u teilwra i anghenion yr unigolion megis rhiantu, coginio, chwarae, ac ati. Yn ystod y flwyddyn 17-18 derbyniodd y panel cyfeiriadau Dechrau'n Deg 404 o gyfeiriadau am wasanaeth. Dosbarthwyd nifer o'r pecynnau ymyraeth i'r timau amlasiantaethol i'w gweithredu, boed yn staff iechyd, gofal plant, cefnogi teuluoedd neu ddatblygiad iaith cynnar. 81% oedd canran presenoldeb y plant sy'n 2 mlwydd oed yn Dechrau'n Deg yn 2017-18, sy'n gyson â pherfformiad y llynedd. Nifer y pecynnau uwch rhiantu sydd wedi arwain at deithio pellter cadarnhaol yw 76%.

Blaenoriaethau ar gyfer 2018/19

- Mae dull holistaidd o ddarparu iechyd a llesiant yn mynd y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau gofal yn y cartref neu mewn cartref preswyl. Mae gweithgareddau cymunedol a chysylltiad rheolaidd â theulu a ffrindiau yn gymorth i bobl leihau unigrwydd a chynnal iechyd meddwl a chorfforol. Yn ystod 2018-19, byddwn yn asesu'r Cynlluniau Ataliol sydd yn bodoli i fodloni'n hunain eu bod yn creu ac yn cynyddu gwydnwch cymunedol
- Fel rhieni corfforaethol, byddwn yn anelu i wella'r cyfleoedd ar gyfer ein plant ymhob agwedd o'u bywydau. Drwy wrando a chanfod barn y plant sy'n ein gofal, byddwn yn sicrhau bod y gefnogaeth a ddarperir gennym yn cwrdd â'u hanghenion gan weithredu i gau unrhyw fwch.

Safon Ansawdd 05

Darparu cefnogaeth i bobl er mwyn iddynt ddatblygu'n ddiogel a chynnal perthnasau iach yn y cartref, gyda'u teulu ac ar lefel bersonol

Er mwyn cyflawni hyn, dylai awdurdodau lleol:

- **Darparu cefnogaeth i bobl gynnal perthnasau sydd o bwys iddynt, yn gyson ag anghenion diogelu**
- **Helpu pobl i gydnabod perthnasau anniogel ac i ddiogelu eu hunain rhag camdriniaeth ac esgeulustod**
- **Lle bo'n briodol, rhoi ystyriaeth i farn teuluoedd, gofalwyr a pherthnasau personol eraill wrth asesu anghenion gofal a chymorth**

Gwerthusiad o gynnydd yn erbyn Safon Ansawdd Pump

Mae gofalwyr o bob oedran wedi eu hadnabod fel un o'r grwpiau sydd yn flaenoriaeth i'r Cyngor. Rydym yn adnabod bod y cyfraniad y mae gofalwyr yn ei wneud yn un gwerthfawr ac rydym angen sicrhau bod y profiad o ofalu yn un llawer gwell. Mae ein gweithwyr cymdeithasol yn asesu anghenion gofalwyr ac mae ein gweithwyr cefnogi gofalwyr yn cynnig cefnogaeth iddynt.

Rydym wedi cynnal awdit o wasanaethau cefnogi gofalwyr gyda phroblemau iechyd meddwl yn ystod y flwyddyn. Mae'r adborth cyffredinol yn galonogol, gyda gofalwyr yn nodi eu bod yn fodlon gyda'r gefnogaeth sydd yn cael eu cynnig iddynt, a'u bod yn gwerthfawrogi'r amser un i un sydd ar gael iddynt.

Yn rhanbarthol hefyd mae'r maes Gofalwyr wedi derbyn cryn sylw gyda gwaith ar y cyd wedi digwydd i sicrhau bod y cynnig i ofalwyr yn glir ac yn gyson ar draws y rhanbarth. Mae gofalwyr wedi dweud wrthym drwy'r sesiynau datblygu hyn eu bod angen trefniadau llawer

symlach a mwy hyblyg ar gyfer y dyfodol sydd yn ymateb i'w sefyllfa unigryw nhw.

Mae ceisio cefnogi teuluoedd mor fuan ag y bo modd er mwyn osgoi problemau rhag dwysáu yn un o'n hamcanion. Sefydlwyd y Tîm Trothwy Gofal ar gyfer gweithio'n ddwys gyda phlant a'u teuluoedd pan mae sefyllfaoedd adref yn fregus. Wrth gydweithio gyda'r plant a'u teuluoedd mae anghenion iechyd corfforol, meddyliol a lles emosiynol plant a'u teuluoedd yn cael eu diwallu. Ers dechrau'r cynllun mae'r Tîm wedi cefnogi 236 o blant. Yn ystod 2017/18, roedd 70% o blant oedd yn gorffen gyda'r Tîm yn dangos lleihad yn y ffactorau a oedd yn amlwg cyn ymyrraeth, ac felly wedi osgoi plant yn gorfod dod i ofal mewn rhai achosion. Mae'r math yma o gefnogaeth yn amlwg yn cael effaith gadarnhaol iawn ar nifer o deuluoedd a hyderwn y gallwn barhau i ddatblygu'r ffordd yma o weithio ymhellach.

Un o'r heriau mwyaf sy'n wynebu'r Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd yw'r unigolion hynny sydd yn anodd iawn i'w lleoli oherwydd eu anghenion cymhleth a dwys, gan amlaf plant yn eu harddegau. Yn ystod y flwyddyn mae'r Adran wedi wynebu'r her ble mae lleoliadau yn torri i lawr ar fyr rybudd a bod ceisio canfod lleoliadau i'r plant hyn yn anodd iawn. Ar adegau, bu'n anrffod lleoli plant mewn lleoliadau yn Lloegr, milltiroedd i ffwrdd o'u cymunedau a'u cysylltiadau teuluol. Nid yw'r sefyllfa yma yn ddelfrydol nac yn unigryw i Wynedd ac mae'r mater wedi'i uchafu i'r Bwrdd Comisiynu Rhanbarthol. Gyda chefnogaeth y Bwrdd Comisiynu Rhanbarth, rydym wedi bod yn edrych ar opsiynau ar gyfer datrysiadau addas yn fwy lleol.

Yn ystod y flwyddyn, mae'r Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid wedi bod yn canolbwyntio ar eu gwasanaeth Adfer Cyfiawnder. Mae ymchwil gan y Llywodraeth yn dangos bod Cyfiawnder Adferol yn cael effaith gadarnhaol ar ddiodefwyr a throseddwr a bod 85% o'r rhai hynny a gymerodd rhan mewn proses gyfiawnder adferol yn fodlon gyda'r canlyniad. Mae niferodd y Cynadleddau Adferol a gynhaliwyd yng Ngwynedd a Môn yn 2017 wedi cynyddu 86% o gymharu â 2016. Ceir adborth cadarnhaol gan y diodefwyr a'r bobl ifanc a gymerodd rhan yn y broses. Ein bwriad dros

y flwyddyn nesaf yw gweithio tuag at farc ansawdd gwasanaethau (RSQM). Mae'r RSQM yn fathodyn o ansawdd sy'n gwarantu fod y gwasanaeth yn darparu arfer adferol diogel o ansawdd uchel. Mae llawer o waith paratoi tuag at y marc yma a gobeithiwn y byddwn yn y sefyllfa i ymgeisio rhyw ben yn 2018/2019.

Mae Teuluoedd yn Gyntaf yng Ngwynedd yn cynnig ymyrraeth i deuluoedd sydd â phlant sy'n wynebu anawsterau, yn enwedig i'r rhai sy'n profi problemau incwm isel a thlodi. Mae Teuluoedd yn Gyntaf yn ymwneud â darparu gwahanol fathau o gefnogaeth i'r teulu cyfan yn dibynnu ar eu hanghenion. Maent yn gwneud hyn drwy brosiectau, gweithgareddau a hyfforddiant a drefnir gan rannau o'r Cyngor, elusennau a sefydliadau eraill. Mae canran uchel o deuluoedd yn nodi fod gwahaniaeth cadarnhaol i'w bywydau yn dilyn derbyn ymyrraeth.

Mae canran uchel o deuluoedd yn nodi fod gwahaniaeth cadarnhaol i'w bywydau yn dilyn derbyn ymyrraeth. Mae 92% o deuluoedd yn adrodd eu bod wedi gweld gwelliant arwyddocaol yn eu bywydau teuluol wedi ymyrraeth.

Mae gwaith gofal cymdeithasol Plant a Theuluoedd yn waith heriol sy'n arwain yn genedlaethol gyda gweithlu sydd ar adegau yn ansefydlog. Yng Ngwynedd, mae'r darlun yn un tra gwahanol o fewn y gwasanaeth plant a chefnogi teuluoedd, sydd â gweithlu sefydlog, profiadol a hyn ers sawl blwyddyn bellach. Mae hyn yn ein galluogi ni i sicrhau nad oes plant na theuluoedd yn gorfod newid eu gweithiwyd cymdeithasol gan sicrhau cysondeb, sefydlogrwydd ac ein gallu i fagu a datblygu perthnasau cadarnhaol sydd yn elfen hollbwysig wrth gynnig ymyrraeth wrth geisio sicrhau newid cadarnhaol.

Mae Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd (IFSS) yn rhoi cymorth arbenigol i deuluoedd sydd wedi'u heffeithio gan

gyffuriau ac alcohol. Oherwydd natur ddwys yr ymyrraeth, mae'r gwasanaeth yn cael ei flaenoriaethu ar gyfer y teuluoedd sydd arnynt angen y gefnogaeth fwyaf. Yn ystod y flwyddyn mae'r gwasanaeth wedi gweithio gyda 31 o deuluoedd yn cynnwys 62 o blant. Mae'r adborth gan ddefnyddwyr gwasanaeth yn galonogol iawn.

Beth yw'n blaenoriaethau o ran safon 5 ar gyfer 2018/19

- Rydym yn cydnabod bod y cyfraniad y mae gofalwyr yn ei wneud i gymdeithas yn un gwerthfawr ac rydym angen sicrhau bod y profiad o ofalu yn un llawer gwell. Byddwn yn adolygu ein trefniadau ar gyfer gofalwyr yn 2018-19 er mwyn sicrhau ein bod yn cyfarch 'Beth sy'n Bwysig' iddynt.
- Un o'r heriau mwyaf sydd yn wynebu'r Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd yw'r unigolion hynny sy'n anodd iawn i'w lleoli oherwydd anghenion cymhleth a dwys; gan amlaf, plant yn eu harddegau. Byddwn yn parhau i weithio gyda'r Bwrdd Comisiynu Rhanbarthol i geisio datblygu datrysiad ar lefel lleol.

Safon Ansawdd 06

Gweithio gyda phobl a'u cefnogi i gyflawni gwell lles economaidd, cael bywyd cymdeithasol a byw mewn llefydd addas sy'n bodloni'u hanghenion

Er mwyn cyflawni hyn, dylai awdurdodau lleol:

- Darparu cefnogaeth i bobl gyfranogi fel dinasyddion gweithgar yn economaidd ac yn gymdeithasol
- Darparu cefnogaeth i bobl gael gwaith ystyrlon a chynnal y gwaith hwnnw
- Darparu cefnogaeth i bobl gael cyngor a chymorth ariannol a help gyda budd-daliadau a grantiau
- Darparu mynediad i wasanaethau trwy gyfrwng y Gymraeg ac ieithoedd eraill o ddewis
- Darparu cefnogaeth i bobl gael llefydd sy'n diwallu eu hanghenion ac i hwyluso byw'n annibynnol

Gwerthusiad o gynnydd yn erbyn Safon Ansawdd Chwech

Fel rhan o'n hymdrech i gyfarch yr her ddemograffeg ac i sicrhau darpariaeth ddigonol i bobl hŷn sy'n hybu annibyniaeth, rydym wedi bod yn gweithio ar gynllun Tai Gofal Ychwanegol Hafod y Gest. Mae'r cynllun, gwerth £8.5 miliwn, yn cael ei ddatblygu gan gymdeithas dai Grŵp Cynefin mewn partneriaeth â Chyngor Gwynedd. Bydd Hafod y Gest newydd, sydd wedi'i leoli yng nghanol tref Porthmadog mewn safle delfrydol yng nghanol y gymuned yn agos i siopau a chyfleusterau'r dref, yn cynnig llefydd gofal ychwanegol i bobl hŷn yr ardal. Bydd yno 40 o fflatiau un a dwy lofft gyda gofal 24 awr; canolbwynt cymunedol ar gyfer gweithgareddau; ystafelloedd hobiau, ffitrwydd, harddwch a therapi; lolfa a bwyty. Mae'r amserlen wreiddiol yn nodi y dylai'r cynllun fod wedi ei gwblhau ers Hydref 2017. Fodd bynnag, mae oediad wedi digwydd

ac mae'r amserlen ar gyfer cwblhau bellach wedi symud i Hydref 2018. Mae hyn yn bennaf oherwydd problemau yn ymwneud â thywydd garw ac argaeledd adeiladwyr yn yr ardal.

Rydym wedi bod yn canolbwyntio ar sicrhau fod digon o dai addas ar gyfer anghenion pobl Gwynedd gan fod prisiau uchel yn rhwystro pobl leol rhag prynu tai, ac rydym hefyd yn ymwybodol o brinder tai rhent addas. Mewn ymateb i'r broblem, mae'r Cyngor wedi ceisio darparu amrywiaeth o dai fforddiadwy yng nghymunedau gwledig Gwynedd a chodwyd datblygiad o naw tŷ ym Mynytho. Mae'r Cyngor hefyd yn parhau gyda'r bartneriaeth

â Grŵp Cynefin ac yn gobeithio datblygu cynlluniau tebyg yn ardaloedd Penygroes, Bethesda a Waunfawr yn y dyfodol.

Mae'r Gwasanaeth Tai yn gweithredu er mwyn atal digartrefedd, ond hefyd er mwyn darparu cefnogaeth i deuluoedd neu unigolion sy'n ddigartref.

Rydym wedi gweld cynnydd o 35% yn y nifer sy'n cyflwyno'u hunain i fod yn ddigartref neu dan fygythiad o fod yn ddigartrefedd dros y pum mlynedd diwethaf. Bu cynnydd sylweddol yn y galw'r llynedd a darparwyd gwasanaeth ar gyfer 760 o unigolion.

Mae perfformiad yr uned ymhlith y gorau yng Nghymru ar y meysydd atal digartrefedd ac mae'n cefnogi'r pwyslais a roddwyd ar atal.

Gydag arian grant gan Lywodraeth Cymru, mae'r gwasanaeth digartrefedd wedi ariannu prosiect i gydlynu gwasanaeth ar gyfer pobl sy'n gadael carchar. Mae un swyddog yn y fîm yn cymryd cyfrifoldeb am bobl sy'n dychwelyd i Wynedd i fyw ar ôl cyfnod yn y carchar a cheisio adnabod a threfnu llety ar eu cyfer i osgoi digartrefedd wrth adael carchar. Mae'r prosiect wedi datblygu perthynas dda gyda'r carchardai, y Gwasanaeth Prawf a nifer o asiantaethau eraill sy'n gweithio gyda'r unigolion. Rydym wedi cefnogi 101 unigolion yn ystod y flwyddyn.

Y gaeaf hwn, rydym wedi profi cryn dipyn o dywydd garw ac mae materion digartrefedd wedi derbyn cryn sylw yn y wasg. Yng Ngwynedd, rydym wedi cydweithio'n agos iawn gyda gwasanaeth ymestyn allan Tai Gogledd Cymru i gyfarch anghenion pobl sy'n cysgu allan. Yn ystod y cyfnodau o dywydd eithafol, adnabuwyd bod 33 o bobl yn cysgu allan. Llwyddwyd i gael datrysiaid i bob un o'r 33 unigolyn drwy gynnig llety dros dro iddynt, er i ddau unigolyn wrthod y cynnig.

Mae'r Rhaglen Cefnogi Pobl yn rhoi cymorth i bobl sy'n agored i niwed reoli neu gynnal

eu tenantiaeth a byw'n annibynnol. Yn ystod 2017/18, cefnogodd y rhaglen yng Ngwynedd 2157 o unigolion (Gorffennaf 2017) i gael mynediad a chynnal tenantiaethau parhaol neu dros dro ac atal digartrefedd. Oherwydd newid mewn deddfwriaeth ac amodau'r grant cefnogi pobl, ceir mwy o bwyslais nawr ar dargedu atal digartrefedd drwy ymyraethau cynharach a chreadigol. Rydym wedi datblygu gwasanaeth galw heibio mewn dwy ardal sy'n cynnig cefnogaeth i bobl ifanc cyn yr angen am lety neu gefnogaeth fwy arbenigol. Ers dechrau'r prosiect yn 2016, rydym wedi cefnogi 202 o bobl ifanc.

Mae dadansoddiadau mapio yn cadarnhau mai ein grwpiau blaenoriaeth uchaf yw'r rhai sy'n ffoi rhag cam-drin domestig, pobl ifanc, pobl sy'n gadael carchar, pobl ddigartref rhwng 25 a 54 mlwydd oed, rhai sy'n camddefnyddio sylweddau a rhieni sengl. Mae'r bwlch wedi bod yn amlwg dros y blynyddoedd diwethaf gyda chynnydd yn nifer ein cleientiaid sydd â phroblemau iechyd meddwl dwys ac sydd naill ai wedi dod yn ddigartref neu dan fygythiad o fod yn ddigartrefedd. Mewn ymateb i hyn, yn ystod 2017/18, gwnaethom gomisiynu gwasanaeth newydd gan 'Gorwel' a fydd yn gweithio'n ddwys gydag unigolion sydd ag anghenion cymhleth megis iechyd meddwl.

Mae'r Tîm Tai Gwag wedi bod yn helpu pobl sy'n cael trafferth cymryd eu cam ar yr ysgol eiddo i brynu eu cartref cyntaf. Mae eu gwaith wedi helpu i roi bywyd newydd i dai yma yng Ngwynedd sydd wedi bod yn sefyll yn wag, a rhoi'r cyfle i brynwyr tro cyntaf eu troi yn gartrefi clyd. Byddant yn gwneud hynny drwy gynnig blaendal morgais di-log i brynwyr tro cyntaf fel eu bod nhw'n gallu prynu tŷ heb orfod cynilo am flynyddoedd ymlaen llaw. Maent hefyd yn cynnig grant i brynwyr tro cyntaf i fynd tuag at gostau adnewyddu tŷ. Yn ogystal â chael effaith gadarnhaol ar fywydau prynwyr tro cyntaf yng Ngwynedd, mae'r gwaith adfywio tai gwag yn cael effaith ar helpu'r gymuned a'r economi leol i ffynnu.

Ers dechrau'r cynllun yn 2008, mae'r Cyngor wedi buddsoddi dros £3.9m ar adfywio tai gwag gan helpu i gartrefu 900 o bobl ar draws Gwynedd - ac yn aml yn eu caniatáu i aros o fewn eu hardaloedd lleol.

Mae'r prosiect OPUS yn weithredol yng Ngwynedd. Mae'r prosiect yn agored i unigolion 25 oed a throsodd sy'n economaidd anweithgar neu sy'n ddi-waith ar sail hirdymor ac sydd â rhwystrau cymhleth i waith, er enghraifft iechyd, anableddau a phroblemau iechyd meddwl.

Rhan allweddol o'r gwasanaeth i blant yw'n gallu fel Cyngor i leoli plant gyda rhieni maeth. Fel Cyngor, rydym yn hynod falch o'n rhieni maeth ac mae'r Tîm Maethu yn parhau i sicrhau fod gennym ddigon o rieni maeth i ddiwallu anghenion plant sydd yn methu byw gartref. Bu i ni gynnal sawl ymgyrch recriwtio dros y pum mlynedd diwethaf i geisio annog mwy o bobl i fod yn rhieni maeth. Mae tua 120 o ofalwyr maeth wedi cofrestru yng Ngwynedd er mwyn i blant gael llesych diogel i fyw a thyfu i fyny. Maent yn derbyn hyfforddiant llawn, gyda chefnogaeth swyddogion arbenigol a phrofiadol. Mae'r ymdrechion recriwtio yma yn ein galluogi i leoli plant o fewn ein hadnoddau ein hunain ac mae gennym fwy o rieni maeth yn cofrestru gyda ni na sydd yn ein gadael. Yn eu harchwiliad gwasanaethau maethu (2016) diwethaf, nododd Arolygaeth Gofal Cymru bod adborth gan ofalwyr maeth yn holiaduron y gwasanaeth ar gyfer eu hadolygiadau blynyddol yn dangos eu bod yn gwerthfawrogi'r cymorth y maent yn ei dderbyn gan eu gweithwyr cymdeithasol goruchwyliol.

Mae llwyddiant cydweithio rhwng y teuluoedd a'r fîm trothwy gofal yn golygu bod nifer o blant wedi gallu aros adref gyda'u teuluoedd, rhai wedi gallu dychwelyd adref o ofal maeth a gofal preswyl, ynghyd â sicrhau bod lleoliadau maeth bregus wedi'u sefydlogi yn sylweddol. Er i nifer y plant sy'n derbyn gofal gynyddu

yn ystod cyfnod gweithredu'r fîm, mae nifer y plant mewn lleoliadau maeth neu leoliadau preswyl wedi aros yn sefydlog.

Ar ddiwedd mis Mawrth 2018, roedd 231 o blant yn ein gofal. O gymharu â nifer y plant mewn gofal dros gyfnod o bum mlynedd, mae'r cyfanswm wedi cynyddu o 185 i 231, sef cynnydd o bron i 25%. Serch hynny, mae nifer y plant sydd naill ai mewn lleoliadau preswyl neu leoliadau maeth wedi aros yn gyson neu wedi lleihau.

Blaenoriaethau ar gyfer 2018/19

- Mae'r darlun o ran y cymorth sydd yn ymwneud ag anghenion tai yn un cymhleth ac mae heriau sy'n wynebu pobl yn amrywio'n fawr ac, o'r herwydd, mae angen i ni ymateb yn well. Fel Cyngor, rydym yn adnabod y cyfraniad sylweddol gallai tai addas gael ar iechyd a llesiant ein pobl. Yn 2018-19, byddwn yn sicrhau ein bod yn deall y galw am dai yng Ngwynedd rŵan ac i'r dyfodol a bydd hyn yn cael ei adlewyrchu yn ein Strategaeth Tai.

5. Sut yr ydym yn gweithio

Yr Iaith Gymraeg a chyflawni yn erbyn gofynion Fframwaith 'Mwy na Geiriau'

Rhan greiddiol o unrhyw ddarpariaeth gofal yw'r angen i sicrhau bod defnyddwyr yn gallu derbyn y gwasanaeth yn yr iaith Gymraeg. Ers 1996 rydym yn gweithredu'n ddwyieithog ymhob agwedd o'n gwaith. Mae ein polisi o ran yr iaith Gymraeg wedi ymestyn i brosesau a gofynion recriwtio, casglu data, cytundebau, comisiynu, caffael a hyfforddiant.

Fel Cyngor, rydym wedi ymrwymo'n llawn i ofynion 'Mwy na Geiriau'. Rydym yn croesawu egwyddorion y Fframwaith Strategol Olynol a gyhoeddwyd ym mlwyddyn 2016. Rwy'n arwain yn genedlaethol ar yr agenda 'Mwy na Geiriau' ar ran Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru ac yn aelod o Fwrdd Partneriaeth yr Iaith Gymraeg, sydd yn cael ei arwain gan Lywodraeth Cymru.

Fel Cyngor, rydym yn cyfrannu'n llawn i Fforwm 'Mwy na Geiriau' Gogledd Cymru. Mae'r Fforwm yn rhannu syniadau ac yn gyfle gwych i gydweithio gydag lechyd, cynghorau a mudiadau eraill. Ym mis Hydref 2017, cydnabuwyd y Fforwm mewn digwyddiad cenedlaethol Mwy na Geiriau yng Nghaerdydd drwy ennill Cydnabyddiaeth Arbennig yn y categori Arweinyddiaeth.

Mae ymrwymiad Gwasanaethau Cymdeithasol Gwynedd i egwyddorion 'Mwy na Geiriau' yn adlewyrchiad o'r ymrwymiad a'r flaenoriaeth a roddir ar draws y Cyngor i gynnis gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg. Dynodwyd uwch swyddog i hyrwyddo'r Gymraeg o fewn y maes gofal. Mae'r swyddog yma hefyd yn cael ei adnabod fel 'Llysgennad Busnes' i gydweithio gyda Gyrfa Cymru.

Ar hyn o bryd mae tua 88% o staff y gwasanaeth yn gallu'r Gymraeg ac rydym yn hyderus iawn yng ngallu'r Cyngor i ddarparu'r Cynnig Rhagweithiol.

Rydym nawr mewn gwell sefyllfa i gofnodi'r data ieithyddol ers i'r system gyfrifiadurol newydd WCCIS ddod i rym eleni. Yn y dyfodol, bydd adroddiadau o'r system WCCIS yn fodd i adnabod gwendidau a diffygion y ddarpariaeth o ran y Cynnig Rhagweithiol a fydd wedyn yn bwydo i mewn i'r broses cynllunio a chomisiynu.

Wrth adolygu cytundebau Gofal Preswyl a Gofal Cartref yn ddiweddar, rydym wedi gosod disgwyliad ar ddarparwyr i baratoi Polisi Iaith i ddangos sut y byddent yn cyflawni egwyddorion 'Mwy na Geiriau' ac i ffurfio cynllun gwella. O ganlyniad, gallwn sicrhau bod egwyddorion 'Mwy na Geiriau' yn prif ffrydio i bob agwedd o wasanaethau y byddwn yn eu comisiynu.

Cynhaliodd y Cyngor waith ymchwil ehangach dros y flwyddyn ddiwethaf hefyd, sy'n ein helpu i gael gwell darlun o sut mae gwasanaethau yn llwyddo i gynnis gwasanaethau dwyieithog. Cynhaliwyd awdit iaith, oedd yn cynnwys casglu gwybodaeth gan reolwyr am allu eu timau ac unedau i weithredu a darparu gwasanaethau yn ddwyieithog. Cafwyd darlun cadarnhaol iawn ar y cyfan. Er hynny, rydym yn ymwybodol bod diffygion mewn rhai ardaloedd ac rydym yn parhau i gynllunio i geisio ymateb i hyn.

Ein gweithlu a sut yr ydym yn cefnogi eu swyddogaeth broffesiynol

Mae gofal cymdeithasol yng Ngwynedd yn cael ei ddarparu gan nifer o asiantaethau o'r sector preifat, y trydydd sector a gan wasanaethau statudol. Mae gwaith ymchwil

diweddar yn dangos bod y sector gofal cymdeithasol yn creu gwerth economaidd ehangach ac er mwyn ceisio denu mwy o ddiddordeb gyrfaoel bydd angen i ni godi proffil a statws gwaith gofal cymdeithasol.

I'r perwyl hwn, rydym wedi adnabod yr angen i wneud gwaith pellach ar hyn a bydd prosiect o fewn Cynllun y Cyngor 2018-23 yn rhoi sylw i'r mater yma.

Mae tua 3,000 o aelodau staff wedi bod yn gyflogedig yn y sector Gofal Cymdeithasol yng Ngwynedd yn ystod y flwyddyn. Mae 122 o weithwyr cymdeithasol yn gweithio i'r Cyngor ar draws meysydd plant ac oedolion ac rydym yn ffodus yng Ngwynedd ein bod yn llwyddo i gadw staff profiadol.

Mae'r fframwaith Cymwysterau ar gyfer y Sector Gofal Cymdeithasol yng Nghymru yn gosod sylfaen ar gyfer cymwysterau addas yng ngofal cymdeithasol a gwaith cymdeithasol. Fel rhan o'r broses cofrestru gwasanaethau, mae'r arolygaeth yn disgwyl i weithwyr gofal gwblhau cymhwyster addas i'w swyddi ac mae canran uchel o weithwyr wedi cwblhau'r cymwysterau angenrheidiol. Mae'r Uned Datblygu'r Gweithlu yn cynnig amrediad o raglenni hyfforddiant i ddarparwyr mewnol a'u partneriaid. Yn ogystal mae gennym raglen hyfforddiant a chefnogaeth gynhwysfawr i weithwyr cymdeithasol yn eu blwyddyn gyntaf o ymarfer, yn ogystal a rhaglen tair blynedd ar gyfer gweithwyr cymdeithasol newydd eu cymhwyso

Mae Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 yn amlinellu bod disgwyliad i weithwyr gofal cartref ddechrau cofrestru fel gweithlu cofrestredig o 2018 ymlaen, a gweithwyr preswyl o 2020 ymlaen. Fel Cyngor rydym wedi dechrau gweithio i sicrhau bod gan ein gweithlu'r cymwysterau angenrheidiol er mwyn cofrestru.

Mae trosiant staff yn parhau i fod yn broblem o fewn y gweithlu Gofal Cartref ac wedi ei adnabod fel blaenoriaeth i'r Cyngor. Bu nifer o ymdrechion recriwtio yn ystod y flwyddyn gan gynnwys gweithio gyda cholegau lleol i adnabod unigolion i fynd ar y Cynllun Prentisiaeth mewn Gofal. Rydym hefyd wedi bod yn cydlynu profiad gwaith er mwyn denu pobl ifanc i'r maes ac yn mynychu ffeiriau recriwtio. Mewn partneriaeth gyda Phrifysgol Bangor, a siroedd cyfagos, rydym yn cynnig 16 lleoliad y flwyddyn i fyfyrwyr gwaith cymdeithasol ar gyfartaledd.

Roedd adroddiad dilynol diweddar y Comisiynydd Pobl Hŷn, Lle i Alw'n Gartref, yn adrodd yr angen i holl weithiwyd cartrefi gofal dderbyn hyfforddiant dementia. Mae hyfforddiant sy'n canolbwyntio ar ddementia wedi rhedeg yn ystod y flwyddyn ar gyfer yr holl weithlu. Yn ogystal mae Uned Hyfforddi a Datblygu'r Cyngor wedi bod yn rhedeg rhaglen 'Moeseg, Rhagoriaeth Ac Ymgysylltu'. Nod y rhaglen yw sicrhau parhad gwasanaeth tymor hir ac i wneud y mwyaf o gapasiti cymunedau i gefnogi pobl a theluoedd sy'n byw gyda dementia i fwynhau'r ansawdd bywyd gorau posibl. I'r perwyl hwn, rydym yn cyflwyno rhaglen hyfforddiant pwrpasol tuag at ragoriaeth.

Mae'r hyfforddiant 'Collaborative Conversations' ar gyfer y timau gwaith cymdeithasol wedi parhau yn ystod y flwyddyn gyda ffocws yr hyfforddiant ar adnabod yr hyn sy'n bwysig i unigolion a chefnogi gweledigaeth 'Ffordd Gwynedd'.

Ein hadnoddau ariannol a sut yr ydym yn Cynllunio ar gyfer y dyfodol

Fel Gwasanaethau Cymdeithasol, ac fel Cyngor cyfan, rydym wedi ceisio cydweithio i barhau i ddarparu'r gwasanaethau mae pobl Gwynedd eu hangen, tra hefyd yn cynllunio'n gydwybodol ar gyfer y dyfodol o fewn ein hamlen ariannol.

Rhaid cofio bod cyllideb y Cyngor wedi lleihau dros y blynnyddoedd diwethaf, yn bennaf oherwydd y lleihad yn y grant a ddaw gan Lywodraeth Cymru. Tra bod yr arian sy'n dod i mewn atom yn lleihau, mae'r galw ar ein gwasanaethau, a'n cyllideb fel Cyngor, yn

cynyddu. Mae pobl yn byw yn hirach, ac yn aml gyda chyflyrau iechyd cymhleth, ac mae hyn yn ei dro yn gallu golygu'r angen am wario uwch. Mae hi'n gryn dasg felly i gadw'r ddysgl ariannol yn wastad er mwyn sicrhau ein bod yn gallu darparu gwasanaethau sy'n gwbl angenrheidiol i bobl Gwynedd.

Yn sgil yr heriau yma, rydym wedi ceisio bod yn fwy hyblyg a chreadigol yn y ffordd yr ydym yn darparu ein gwasanaethau. O ganlyniad rydym wedi ceisio cadw effaith ar bobl Gwynedd i'r lleiafswm posib, gan geisio parhau i gyflawni mwy yn y meysydd hynny sydd o flaenoriaeth. Rhan o hyn yw ceisio sicrhau ein bod yn edrych ar ffyrdd gwell a di-dor drwy ddarparu ein gwasanaethau i bobl. Nododd yr Adolygiad Seneddol bod modd i ni weithio mewn ffordd integredig a drwy ddefnydd technoleg ac y byddai hyn yn gwella ansawdd gwasanaethau iechyd a gofal i bobl. Yn aml, ar ôl y buddsoddiad gwreiddiol, gall newid fel hyn fod yn fwy cynaliadwy i'r dyfodol yn ogystal.

Ein blaenoriaeth felly yw deall a chyflawni beth sydd yn bwysig i bobl a dyma sydd wedi ein gyrru dros y flwyddyn a fu, a fydd yn ein gyrru i'r dyfodol. Fel Cyfarwyddwr rwyf yn ceisio'r sicrwydd yma, drwy ein trefniadau mewnol, yn gyson gan unedau gwasanaethau.

Gweithio mewn partneriaeth

Ers dwy flynedd, mae trefniadau llywodraethu'r maes iechyd a gofal o fewn y sector cyhoeddus yng Nghymru wedi newid, a hynny'n bennaf oherwydd bod Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol wedi dod i rym.

Mae rhan 9 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) yn rhoi cyfrifoldeb arnom i wneud trefniadau i hyrwyddo cydweithio gyda'u partneriaid er mwyn gwella canlyniadau llesiant pobl. Mae Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol Gogledd Cymru yn weithredol ers rhai blynnyddoedd bellach, a'r Cynghorydd Gareth Roberts, aelod Cabinet Cyngor Gwynedd, yw Cadeirydd y Bwrdd. Mae'r Bwrdd yn mynd rhagddo i sicrhau bod trefniadau cydweithio ac integreiddio gydag lechyd yn digwydd ac yn codi momentwm.

Eleni, cymeradwyodd Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol y Strategaeth Gweithlu Gofal Cymdeithasol ac Iechyd Cymunedol 2018-21, ac mae'r Partneriaeth yn gweithio ar sawl ffrwd gwaith yn deillio o'r Strategaeth, megis ymgyrchu i wella delwedd y sector Gofal a gwella llwybrau gyrfaol y maes gofal. Bydd y Bwrdd yn gweithio'n agos gyda Bwrdd Uchelgais Gogledd Cymru ar eu ffrwd gwaith 'sgiliau' er mwyn uchafu pwysigrwydd y sector gofal ar draws y rhanbarth.

Mae'n rhaid i'r Bwrdd Partneriaeth fodloni eu hunain eu bod yn ymateb i anghenion pobl Gogledd Cymru ac mae'r Asesiad Anghenion Poblogaeth yn arf fydd yn cynorthwyo trafodaethau rhanbarthol a lleol. Nod yr Asesiad Poblogaeth yw gwella ein dealltwriaeth o'n poblogaeth, ynghyd â sut y gallai newid dros y blynnyddoedd sydd i ddod, er mwyn ein helpu i ddarparu gwell gwasanaethau cyhoeddus yng Ngogledd Cymru. Mae'r Bwrdd Partneriaeth wedi croesawu'r Adolygiad Seneddol, ac mae ffrydiau gwaith yn cael eu datblygu'n rhanbarthol er mwyn ymateb i'r Cynllun mae'r Llywodraeth wedi ei gyhoeddi. Yn lleol yn ogystal, ac yn unol â Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol, byddwn yn parhau i weithio'n galed ar ein cynlluniau gydag iechyd a'n partneriaid allweddol, a hyn drwy adrodd i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar ein cyrhaeddiad. Mae dau o'r prif amcanion gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn cynnwys materion sydd o fewn y maes gofal a bydd Grŵp Integredig Iechyd a Gofal yn gyrru'r newidiadau perthnasol ymlaen ac yn adrodd i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn rheolaidd.

Partner allweddol i gyflawni'r hyn sy'n bwysig i bobl, yw'r Trydydd Sector. Mae Grŵp Cyswllt mewn lle o fewn y Cyngor gyda'r bwriad o gael trosolwg a'r sicrwydd bod cydweithio'n effeithiol rhwng y sefydliadau statudol a'r trydydd sector. Mae trefniadau'r grŵp wedi'u cryfhau yn ddiweddar gan geisio sicrhau bod y trefniadau llywodraethu yn glir.

Arweinyddiaeth Wleidyddol a Chorfforaethol, Llywodraethu ac Atebolrwydd

Rhan o'r Ddeddf sy'n bwysig imi dynnu eich sylw ati yw Rhan 8, sy'n nodi'r gofynion sydd arnaf fel Cyfarwyddwr Statudol am

Wasanaethau Cymdeithasol. Mae Cabinet Cyngor Gwynedd wedi cymeradwyo 'Protocol y Cyfarwyddwr'. Dogfen yw hon sy'n amlinellu sut y byddwn yn sicrhau ein bod yn cyfarch y gofynion deddfwriaethol. Mae'r protocol hwn yn sicrhau trefniadau llywodraethu cadarn ynghyd â llinellau atebolrwydd cryf. Mae'r protocol hwn ar y wefan, ac mae'n bwysig fod staff ac aelodau hefyd yn ymgysgu eu hunain â'r gofynion.

Mae gan y Cyngor drefniadau llywodraethu mewnol cadarn i gefnogi rheolaeth effeithiol o wasanaethu cymdeithasol. Yn ogystal â chyflwyno adroddiadau i bwyllgorau craffu, mae gennym hefyd strwythur herio perfformiad adrannol cadarn. Rydym hefyd yn cwrdd yn rheolaidd gyda'r Arolygaeth i sicrhau bod ein gweithdrefnau'n gadarn. Mae'r Uned Craffu wedi cyfrannu'n helaeth eto eleni wrth graffu meysydd arbennig a chynnig persbectifau pwysig inni er mwyn gwella'n barhaus.

Mae'r Cyngor wedi pennu dau o aelodau'r Cabinet ar gyfer y meysydd o fewn Gwasanaethau Cymdeithasol, sef y Cyngorydd Gareth Roberts ar gyfer y meysydd Oedolion, lechyd a Llesiant, a'r Cyngorydd Dilwyn Morgan ar gyfer y meysydd Plant a Chefnogi Teuluoedd.

Dysgu a Datblygu

Fel sydd eisoes wedi'i nodi yn yr adroddiad blynyddol hwn, mae dysgu a gwella yn rhan allweddol i ni os yr ydym am wella ein perfformiad a chyflawni'r hyn sy'n bwysig i bobl Gwynedd.

Mae trefniadau yn eu lle i adrodd yn ôl yn gyson ar gwynion sy'n codi o'r maes gofal, a gwneir pob ymdrech i ddatrys, ymateb, a dysgu ohonynt cyn gynted ag y bo modd. Mae derbyn barn ein defnyddwyr gwasanaeth am ansawdd ein gwasanaethau yn bwysig iawn i ni wrth i ni wella'n barhaus, ac mae cwynion yn rhan o hyn. Cyhoeddir adroddiad blynyddol penodol ar gwynion, sy'n cynnig trosolwg o'r holl gwynion a dderbyniwyd yn ystod 2017/18, ond hoffwn gymryd y cyfle, yn yr adroddiad hwn, i grynhoi'r prif negeseuon.

O ran y maes Oedolion, mae cwynion yn parhau eto eleni ynghylch y diffyg darpariaeth

yn Ne Meirionydd. Rydym yn ceisio ymateb i'r broblem hon mewn sawl ffordd ac rwyf wedi cyfeirio at ein cynlluniau o fewn yr adroddiad yma. Yn ogystal, cafwyd sawl ymholiad gan Aelodau Seneddol ac Aelodau Lleol yn datgan pryderon ar ran etholwyr am yr oedi cyn gallu darparu gofal cartref i bobl allu dod adref o'r ysbyty. Mae'r tuedd yma yn ddilyniant o'r prif duedd yn 2016-17 ac mae gwaith yn parhau gan yr Adran i ddatrys y problemau cyflenwad yma. O ran y maes plant, mae cwynion anorfod wedi bod o ran disgwyliadau'r rheini mewn sefyllfaoedd anodd a derbyniwyd un cais i uchafu cwyn i Gam 2 Trefn Gwyno Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol. Fel y nodais, mae pob cwyn yn cael ei chymryd o ddifrif ac mae'r Adrannau'n sicrhau bod dysgu parhaus yn digwydd yn dilyn unrhyw gwyn.

6. Cysylltiadau a Dogfennau Allweddol

Asesiadau Llesiant a Phoblogaeth

Cynllun Llesiant Gwynedd:

<https://www.llesiantgwyneddaron.org/Uploads/Pages/Documents/3-5-3-88-2-Cynllun-Llesiant-Drafft-Gwynedd-a-M244n.pdf>

Asesiad Llesiant Gwynedd a Môn:

<https://www.llesiantgwyneddaron.org/Uploads/Pages/Library/3-3-9-66-2-Asesiad-Llesiant-Gwynedd.pdf>

Asesiad Poblogaeth Gogledd Cymru:

https://www.cydweithredfagogleddcymru.cymru/wp-content/uploads/2017/04/NW-Population-Assessment-1-April-2017_cym.pdf

Polisiau Gwynedd

Gwybodaeth Hyfforddiant:

<https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Busnesau/Cymorth.-cefnogaeth-a-hyfforddiant/Partneriaeth-datblygur-gweithlu/Rhestr-hyfforddiant-ac-archebu-cwrs.aspx>

Polisi Iaith:

<https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Dogfennau-Cyngor/Strategaethau-a-pholisiau/Safonau-r-iaith-Gymraeg/Polisilaith2016.Cymraeg.pdf>

Gwrando, gwella, ymateb:

<https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Trigolion/Dogfennau-trigolion/Iechyd-a-gofal-cymdeithasol---dogfennau/Gwrando-ymateb-gwella.pdf>

Cynllun Heneiddio'n Dda:

<https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Strategaethau-a-pholisiau/Gwasanaethau-cymdeithasol-a-iechyd/Cynllun-Heneiddion-Dda-Gwynedd.aspx>

Adroddiadau Cenedlaethol

Adroddiad Mwy na Geiriau:

<https://gov.wales/docs/dhss/publications/160317morethanjustwordscy.pdf>

Adroddiad y Comisiynydd Pobl Hŷn - Lle i Alw'n Gartref:

http://www.olderpeoplewales.com/Libraries/Uploads/Lle_i_w_Alw_n_Gartref_-_Adolygiad_o_ansawdd_bywyd_a_gofal_pobl_hŷn_sy_n_byw_mewn_cartrefi_gofal_preswyl_yng_Nghymru1_1_sflb.ashx

Adroddiad y Comisiynydd Plant - Breuddwydion Cudd:

<https://www.childcomwales.org.uk/wp-content/uploads/2017/02/Breudd-Cudd.pdf>

Adolygiad Seneddol i Iechyd a Gofal yng Nghymru:

<https://gov.wales/docs/dhss/publications/180116reviewcy.pdf>

Mynediad at wybodaeth bellach

Dewis Cymru:

<https://www.dewis.cymru/>

Pryderu am unigolyn.

Os ydych yn gwybod am unigolyn sydd mewn perygl o gael ei gam-drin neu yn cael ei gam-drin, mae'n bwysig iawn eich bod yn rhoi gwybod i'r Cyngor neu'r heddlu.

Os yw'r unigolyn mewn perygl uniongyrchol ffoniwch yr heddlu ar 999. Os nad yw mewn perygl uniongyrchol, ffoniwch y Gwasanaethau Cymdeithasol cyn gynted ag y bo modd i rannu eich pryderon.

Plentyn:

01758 704455

01248 353551 (y tu allan i oriau gwaith)

Oedolyn:

01286 682888

01248 353551 (y tu allan i oriau gwaith)

Atodiad 1 - Mesurau Perfformiad 2017-19

Adran Oedolion Iechyd a Llesiant

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Galluogi - Canran o achosion sydd wedi derbyn cyfnod o alluogi sy'n gadael heb becyn gofal	54%	45%	55%	59,3%	-
Nifer y defnyddwyr gwasanaethau oedolion sy'n derbyn taliadau uniongyrchol	104	121	-	121	-
Canran o bobl hŷn a phobl sydd ag Anableddau Corfforol lle gweler cynnydd mewn cyflawni'r hyn sy'n bwysig iddynt hwy	-	-	-	88%	80.5%
Cyfradd oedi wrth drosglwyddo gofal am resymau gofal cymdeithasol fesul 1,000 o'r boblogaeth sy'n 75 oed neu drosodd	1.55	1.05	2.38	3.40	4.9
Cyfradd y bobl oedrannus (65 oed neu drosodd) sy'n cael cymorth i fyw gartref fesul 1,000 o'r boblogaeth sy'n 65 oed a throsodd	46.21	45.07	43.10	44.70	41.2
Cyfradd y bobl oedrannus (65 oed neu drosodd) sy'n cael cymorth i fyw gartref fesul 1,000 o'r boblogaeth sy'n 65 oed a throsodd (yn cynnwys addasiadau ac offer)	79.41	78.17	73.00	89.30	82.5
Cyfradd y bobl oedrannus (65 oed neu drosodd) y mae'r awdurdod yn rhoi cymorth iddynt mewn cartrefi gofal fesul 1,000 o'r boblogaeth sy'n 65 oed neu drosodd ar 31 Mawrth	25.59	24.15	22.69	22.60	23.2
Cyfradd y bobl oedrannus (65 oed neu drosodd) y mae'r awdurdod yn rhoi cymorth iddynt mewn cartrefi gofal fesul 1,000 o'r boblogaeth sy'n 65 oed neu drosodd ar 31 Mawrth ac eithrio rhai sy'n hunan ariannu	20.08	18.48	17.10	16.40	17.8
Canran y cyfeiriadau diogelu oedolion wedi eu cwblhau yn ystod y flwyddyn lle'r mae'r risg wedi ei reoli	95.72%	100%	96.7%	97.9%	97.6%
O'r atgyfeiriadau amddiffyn oedolion sydd wedi'u cwblhau yn ystod y flwyddyn, y canran lle mae'r perygl wedi'i reoli (gan eithrio'r rhai sydd wedi gwrthod ymyrraeth)	-	-	99%	100%	99.4%

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Y nifer o ddiwrnodau calendr ar gyfartaledd a gymerwyd i roi Grant Cyfleusterau i'r Anabl	242	316	271	281	204
Canran yr anheddau sector preifat a oedd wedi bod yn wag am fwy na 6 mis ar 1 Ebrill ac a feddiannwyd eto yn ystod y flwyddyn o ganlyniad i weithredu uniongyrchol gan yr awdurdod lleol	5.24%	5.7%	5.13%	3.68%	4.82%
Nifer o unedau tai fforddiadwy a sicrhawyd i Wynedd	70	144	48	71	77
Cyfnod (nifer dyddiau) mae wedi gymryd i'r Uned Ddigartrefedd gyflawni cynllun atal i'r rhai sydd o dan fygythiad	145.85	84.94	69.08	77.73	101
Cyfnod a dreuliwyd mewn llety dros dro (nifer dyddiau)	113.78	75.82	126.02	104.44	92

Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Canran plant 2 oed sy'n bresennol yn Dechrau'n Deg	84%	82%	83%	84%	81%
Nifer o'r pecynnau cymorth uwch rhiantu sy'n arwain at deithio pellter cadarnhaol	57%	38%	48%	89%	65%
Canran o deuluoedd sydd wedi adrodd cynnydd yn dilyn derbyn gwasanaeth gan Tîm o Amgylch y Teulu (Gyda'n Gilydd)	15%	30%	25%	95%	92%
Cynllun trosiannol wedi ei gytuno ar gyfer plant anabl 16 oed	100%	100%	100%	-	100%
Cynllun llwybr wedi ei gytuno ar gyfer plant mewn gofal	100%	100%	100%	100%	99%

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Canran y plant sy'n derbyn gofal ar 31 Mawrth a chanddynt brofiad o symud ysgol unwaith neu ragor, yn ystod cyfnod neu gyfnodau o dderbyn gofal, ac nad oedd y symud hwnnw oherwydd trefniadau trosiannol, yn y 12 mis hyd at 31 Mawrth	22.8%	18.7%	18.1%	17.1%	10%
Canran y plant sy'n derbyn gofal ar 31 Mawrth sydd wedi cael tri lleoliad neu fwy yn ystod y flwyddyn Cynllun llwybr wedi ei gytuno ar gyfer plant mewn gofal	4.9%	6.2%	7.7%	6%	7.5%
Canran yr adolygiadau plant sy'n derbyn gofal wedi eu cynnal o fewn amserlen statudol yn ystod y flwyddyn	94.3%	93.8%	91%	91%	89%
Canran yr adolygiadau amddiffyn plant wedi eu cynnal o fewn amserlen statudol yn ystod y flwyddyn	-	-	85.5%	92.0%	90%
Canran yr ymweliadau statudol â phlant sy'n derbyn gofal oedd fod i gael eu cynnal yn ystod y flwyddyn a'u cynhaliwyd yn unol â'r rheoliadau	83.7%	89%	86.9%	90%	92%
Canran y plant cymwys, perthnasol a phlant a fu'n berthnasol sydd â chynlluniau llwybr yn ôl yr angen	100%	100%	100%	100%	100%
Canran y plant cymwys, perthnasol a phlant a fu'n berthnasol sydd wedi cael cynghorydd personol wedi'i ddyrannu iddynt	100%	100%	100%	100%	100%
Canran o gynadleddau achos lle bu clywed llais/barn y plentyn (ac eithro plant o dan 7 oed)	81%	83%	85%	84%	92%
Cyfradd y plant a gafodd eu trafod mewn goruchwyliaeth, lle rhoddwyd ystyriaeth i niwed arwyddocaol (a'r ateb wedi ei gofnodi)	100%	100%	100%	100%	100%
Cyfradd yr asesiadau risg a gafodd eu cyflwyno i Gynadleddau Achos a oedd yn cael eu hystyried yn rhai a oedd yn dangos ansawdd wrth wneud penderfyniadau	95%	98%	97%	94%	96%

www.facebook.com/CyngorGwyneddCouncil

www.twitter.com/CyngorGwynedd

www.instagram.com/cyngorgwyneddcouncil/